

Nationaal Programma
ROTTERDAM ZUID

Uitvoeringsplan 2012 - 2014

Programmabureau NPRZ

Mijnsherenlaan 6-8

Rotterdam Zuid

Colofon

Het uitvoeringsplan is opgesteld door de programmadirecteur Marco Pastors en het programmabureau in opdracht van het dagelijks bestuur van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid, bestaande uit:

Hamit Karakus, wethouder gemeente Rotterdam (voorzitter), namens de overheden
Martine Visser, rector CSG Calvijn, namens de onderwijspartners
Dick van Well, voorzitter stichting Ik Zit op Zuid, namens de werkgevers
Constant van Schelven, bestuurder Aafje, namens de zorg
Hedy van der Berk, bestuurder Havensteder, namens de woningcorporaties

Ed Goverde, voorzitter DB deelgemeente Charlois, namens de deelgemeenten
Ali Rabarison, plaatsvervangend Directeur Woon- en Leefomgeving, ministerie van BZK
Nico Sizoo, namens de Bewonersadviesraad Zuid

Programmabureau Nationaal Programma Rotterdam Zuid
nprz@rotterdam.nl 010-2672104
Mattijs de Mooij
Marisol van Krimpen
Astrid Kroos

Inhoud

Inleiding	7
1. Bewoners op Zuid: onnodige achterstanden	11
2. School	15
3. Werk	27
4. Wonen	31
5. Wijkprogramma's voor de 7 focuswijken	41
6. Organisatie en werkwijze	45
7. Aanpassing wet- en regelgeving	47
Bijlage 1	49
Bijlage 2	51

Voorwoord

Met het Nationaal Programma Rotterdam Zuid, Zuid werkt!, kiezen overheid en partners voor een nieuw perspectief voor Rotterdam Zuid. Opleidingsniveau, arbeidsparticipatie en woonkwaliteit moeten in 20 jaar stijgen naar het gemiddelde van de vier grote steden in Nederland. Dat is geen eenvoudige opgave, maar wel een heldere.

In het eerste uitvoeringsplan 2012-2014 dat nu voor u ligt, ligt de focus op school en werk. Betere scholen en meer werk zijn de beste garantie op een beter leven. Dat is niet alleen goed voor mensen zelf, maar ook voor hun gezin, hun buurt én voor de overheid. Die heeft namelijk steeds minder te besteden, en bovendien ligt er niet altijd een direct verband tussen extra geld en extra resultaat. Heldere verwachtingen en meer inspanningen van ouders, zorgverleners, scholen, uitkeringsinstanties en werkgevers moeten zorgen voor betere resultaten, met relatief beperkte middelen. Voorbeelden hiervan zijn meer lessen op scholen, zorg voor gezinnen aan de keukentafel, aan het werk of inspanning voor je uitkering, betere schoolkeuzes gecombineerd met baangaranties en het versterken van het gebiedsmanagement.

De achterstanden zijn groot, op alle terreinen. Bovendien is er veel beweging, veel arbeidsmigranten vestigen zich, veel mensen die zich een betere buurt kunnen veroorloven, vertrekken. Het verklaart voor vestigers de aantrekkingskracht van Zuid, maar zorgt er ook voor dat Zuid voor tevelen geen gebied is om lang te blijven wonen. De vestigings- en vertrekdynamiek is de laatste jaren weer gestegen, en zal bij ongewijzigd beleid de komende jaren verder stijgen. Daarom onderzoeken we in hoeverre deze dynamiek met bestaande instrumenten in goede banen geleid kan worden, waarbij niet alleen het halen van de programmadoelstellingen het uitgangspunt is, maar ook de kwaliteit van dagelijks leven, scholen en wijken die wij aan onze inwoners willen bieden. De uitkomsten van het onderzoek verwachten we in de loop van de zomer.

Dat laat onverlet dat het uitvoeringsplan 2012-2014 nu kan worden uitgebracht. Wat hier staat, moet sowieso gebeuren om in 20 jaar op G4-niveau te komen. De partijen in het Nationaal Programma (overheid, onderwijs, zorg, bedrijfsleven en corporaties) hebben afgesproken beter te gaan samenwerken en vanuit het eigen gezichtspunt concessies te doen als dit voor de mensen op Zuid, en de kwaliteit van school, werk en wonen beter is, en als de concessies evenwichtig verdeeld zijn. In dit plan ziet u op diverse plekken voorbeelden van doorbraken, en wij verwachten dat er nog veel gaan volgen.

Daarbij moet duidelijk blijven dat de mensen zelf de meeste inspanning moeten leveren. De lat ligt hoger dan in het verleden, maar wij hebben er vertrouwen in dat veel mensen door deze hogere eisen juist beter gaan functioneren, en daar heeft iedereen baat bij. School en werk, daar gaat het om!

Namens het bestuur van het Nationaal Programma, en alle anderen die betrokken zijn bij de vooruitgang van Rotterdam Zuid, leggen we daarom dit uitvoeringsplan 2012-2014 aan u voor.

Hamit Karakus, voorzitter
Marco Pastors, directeur

Inleiding

“Op Zuid is er sprake van een stapeling van achterstanden op het gebied van woningkwaliteit, werk en inkomen, scholing en onderwijs. De focuswijken op Zuid hebben een relatief jonge bevolking, met veel kinderen die opgroeien in een omgeving waarin het aan veel schort. De ouders zijn laag opgeleid, hebben weinig te besteden en de leefomgeving is te weinig stimulerend om vooruit te komen. Wat op Zuid voor veel mensen ontbreekt is een klimaat van leren en werken.”(pag.4 NP)

In het uitvoeringsplan staan de mensen op Zuid, de bewoners, dan ook voorop: Zij zetten zich in als ouder, hebben of zoeken werk, doen iets voor hun gezin en buurt. De achterstanden kunnen worden ingehaald als bewoners en maatschappelijke partners hun talenten en middelen anders gaan inzetten.

Pijlers

De hoofdstukken 2, 3 en 4 over school, werk en wonen hebben de volgende indeling:

- Opgave: de kern van de problematiek, de hoofddoelen uit het Nationaal Programma en een kwantificering van de hoofddoelen voor 2014 en 2030
- Aanpak: de belangrijkste instrumenten en de maatregelen die daarvoor nodig zijn;
- Doorbraken: afspraken en concrete inzet van de partners die ervoor zorgen dat het anders gaat dan voorheen.
- Middelen

Prioriteiten voor het uitvoeringsplan zijn gelegd bij zaken die relatief snel zijn te realiseren, zichtbaar zullen zijn, bijdragen aan de gestelde ambities en ook een zo efficiënt en effectief mogelijke inzet van middelen betekenen.

De resultaten op de korte termijn dienen te worden behaald op de pijlers school en werk. De aanpak van het wonen op Zuid (35.000 woningen in 20 jaar) vergt, een fundamentele lange termijn aanpak die buitengewoon is. Daarvoor moeten eerst de middelen worden gevonden. Om bestaande programma's zo goed mogelijk te benutten en zo weinig mogelijk te belasten is met de gemeente en andere partners de afspraak gemaakt dat Rotterdamse resultaatdoelstelling van beleid steeds worden voorzien van een tweede doelstelling voor Zuid. Het Zuidtarget zal steeds minimaal proportioneel aan het overall doel moeten zijn om op de langere termijn toe te groeien naar het gewenste G4-gemiddelde.

Wijkprogramma's

Ten behoeve van het Nationaal Programma wil de gemeente komen tot een meer effectieve inzet van met name gemeentelijke middelen op Zuid; dit als een verdere invulling van het reeds eerder gestarte gebiedsgericht werken in Rotterdam. De wijkprogramma's die hier het resultaat van zijn vormen het tweede aangrijpingspunt in de uitvoering voor het Nationaal Programma

Er wordt gestart met wijkprogramma's voor de 7 focuswijken en 4 kantelbuurten. In deze wijken is de cumulatie van de problematiek het zwaarst waardoor de omvang van de opgave het grootst en meest complex is. De kantelbuurten hebben veel kenmerken die vergelijkbaar zijn met die van de focuswijken. Ze zijn alleen veel kleiner (ongeveer 250 woningen). Het is hier vooral zaak om te zorgen dat ze aan de goede kant blijven. Het gaat om:

- Afrikaanderwijk(deelgemeente Feijenoord)
- Bloemhof(deelgemeente Feijenoord)
- Hillesluis(deelgemeente Feijenoord)
- Feijenoord(deelgemeente Feijenoord)
- Oud-Charlois (deelgemeente Charlois)
- Carnisse (deelgemeente Charlois)
- Tarwewijk (deelgemeente Charlois)

en de kantelbuurten:

- Thomas a Kempisbuurt (deelgemeente IJsselmonde)
- Huniadijk (deelgemeente IJsselmonde)

- Tuinenbuurt (deelgemeente IJsselmonde)
- Meezenbroekbuurt (deelgemeente IJsselmonde).

Via gebiedsmanagement wordt door de deelgemeenten en het Nationaal Programma gestuurd op de ontwikkeling van die gebieden. Een belangrijk onderdeel daarbij is het werken met Doel-Inspanningen-Middelen-Netwerken (DIN/Ms). Door hierbij koppelingen te maken tussen doelstellingen en inspanningen op op mens-niveau (leerlingen, huishoudens, uitkeringsgerechtigden, etc.) wordt “bottom up” de opgave van een wijk duidelijk.

Met de koppeling op mens-niveau krijgt de opgave niet alleen een kwalitatief karakter maar ook een kwantitatief karakter. Scherper sturen op prioriteiten binnen en tussen gebieden wordt hierdoor mogelijk. Net als het sturen op de samenhang van de activiteiten die worden uitgevoerd.

In een later stadium zal ook op de overige wijken van zuid met dit hulpmiddel worden gestuurd.

Organisatie en werkwijze

In hoofdstuk 6 zijn de organisatie en de werkwijze van het Nationaal Programma uitgewerkt.

Betrokkenheid Rijksoverheid

Het rijk ondersteunt het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid vanwege de grootschalige problematiek en ambities op fysiek en sociaal terrein, maar ook vanwege de kansen die Rotterdam-Zuid biedt voor hun gezin en Nederland. Er wonen 55.000 jongeren op Zuid en in de Rotterdamse haven ontstaat een grote vervangingsvraag. Als deze twee elementen slim aan elkaar gekoppeld worden, versterkt het de economische kracht van Nederland. Goed opgeleide arbeidskrachten, die geld verdienen voor zichzelf en de samenleving. Het rijk geeft invulling aan drie rollen:

- Het aanpassen van wet- en regelgeving, hoofdstuk 7 gaat hier verder op in;
- Ondersteuning met kennis en kunde;
- Herijking bestaande budgetten.

Voor de komende periode gaat het om ondermeer:

- Aanpassingen in de Wet Bijzondere Maatregelen Grootstedelijke Problematiek (zie verderop, paragraaf Regelgeving)
- Inzet rijksambtenaren

1. Bewoners op Zuid: onnodige achterstanden

Inleiding

Het Nationaal Programma stelt de bewoners op Zuid centraal. Zij moeten de motoren voor de ontwikkeling van het gebied worden. De afstand van een deel van de bewoners tot de samenleving is echter groot. De negatieve kanten hiervan worden door het Nationaal Programma geadresseerd en in dit uitvoeringplan verder geconcretiseerd. Bewoners worden geholpen om zich te ontwikkelen en waar nodig hierop aangesproken. Daarnaast hebben de bewoners van Zuid ook hun eigen kracht en kunnen zij de rol van meewerkend voorman oppakken als bijdrage aan de uitvoering van het Nationaal Programma.

Doel is dat iedereen op Zuid zorgt voor een zinvolle dagbesteding: mensen gaan naar school, zijn aan het werk of dragen op een andere wijze bij aan de zorg voor gezin, buurt en samenleving. De mate waarin kan variëren, maar de basis is een grote eigen inzet van de bewoners voor zichzelf, voor hun gezin en voor hun leefomgeving.

1. School

Ouders hebben de verantwoordelijkheid hun kinderen een zo goed mogelijke uitgangspositie te bieden. Dit betekent een opvoeding die een goede basis biedt voor een geslaagde schoolloopbaan: kinderen moeten met een goed ontbijt naar school, hun huiswerk maken, op tijd van straat en naar bed, thuis meer Nederlands praten en oefenen. Ook is ouderbetrokkenheid bij de school- en beroepskeuze van hun kinderen erg belangrijk. Dit begint al in groep 7 en 8. In de Children's Zones is dan ook een belangrijke rol voor bewoners/ouders weggelegd. Als ouders niet werken en een uitkering hebben, kunnen zij voor deze uitkering ook meehelpen met vrijwilligerswerk op school.

2. Werk

Het tweede uitgangspunt is dat iedereen meedoet naar vermogen. Mensen die kunnen werken, doen dit ook. Dit betekent dus in ieder geval vrijwilligerswerk als echt werk niet meteen lukt. De werkzoekende is als eerste zelf aan zet, want we gaan uit van zelfredzaamheid en eigen kracht. Als mensen een klein extra zetje nodig hebben richting werk zijn er bijvoorbeeld korte leerwerktrajecten bij werkgevers zelf. We gaan uit van ontwikkelpotentieel bij mensen waarbij werk ook als beste zorg wordt gezien. Werk draagt immers bij aan het welzijn van mensen.

3. Bewonersbetrokkenheid en participatie

Participatie verloopt langs een aantal sporen:

1. Het belang van een goede werking van de reguliere bestaande contacten door de deelgemeenten (via de balies, deelraadsleden, etc.) staat voorop en bewoners zelf (zowel georganiseerd als ongeorganiseerd). Management van verwachtingen zal steeds moeten plaatsvinden om helder te zijn over de betrokkenheid/participatie van bewoners en of de juiste organisaties betrokken zijn (ook marktpartijen en ongeorganiseerde burgers bijv.).
2. Aanvullend hierop is de bewonersadviesraad voor Zuid inzetbaar als klankbord. De adviesraad heeft een plan opgesteld waarbij de bredere netwerken in de wijken van Zuid het uitgangspunt vormen. Centraal staat het opvangen van geluiden en deze doorgeven aan de partners van het Nationaal Programma. Participatie kan gelijktijdig plaatsvinden op verschillende schaalniveau's naast elkaar.
3. Bewonersbetrokkenheid gaat ook om actief en betekenisvol handelen voor elkaar in de buurt. Voorbeelden hiervan zijn Burgerblauw, College Hillesluis, het project "Definitief op eigen benen" in Hillesluis van de Stichting Beheer Pastoraat Oude Wijken en (concrete projecten van) Vitaal Pendrecht. Het opzetten van "Buurt Bestuurt" in verschillende Rotterdamse buurten volgt dezelfde gedachte waar bewonersbetrokkenheid en overheidsinzet nauw op elkaar aansluiten. Dit geldt ook voor Stuurgroep Veilig in de wijk. Een paar keer per jaar gaat de Stuurgroep Veilig (Burgemeester, Hoofdofficier van Justitie en Korpschef) de wijk in om met bewoners en ondernemers van gedachten te wisselen over de veiligheid in hun wijken. Onder leiding van de burgemeester wordt

gediscussieerd over actuele onderwerpen en worden afspraken gemaakt om de veiligheid en leefbaarheid in de wijk te verbeteren. Hier ligt een relatie met het initiatief Burgernet van het ministerie van Veiligheid en Justitie.

4. Om de toegankelijkheid en betrokkenheid van bewoners te vergroten wordt een website ingericht waar men opmerkingen/klachten/suggesties kan overbrengen aan het programma en de partners.

5. Burgertop: In België is recentelijk een burgertop georganiseerd, een G1000, om met een dwarsdoorsnede van de bevolking praktische oplossingen voor maatschappelijke problemen te bedenken. Dit particuliere initiatief loopt nog steeds en de selectie is zo ingericht dat er echt een dwarsdoorsnede van België aan tafel zit. Het voorstel is om in het najaar 2012 voor Zuid een vergelijkbaar initiatief te starten over thema's die voor mensen op Zuid belangrijk zijn.

Onderwerp	Nederland	Totaal G4	Amsterdam	Rotterdam ¹⁾	Den Haag	Utrecht	Rotterdam ²⁾	Zuid	7 focuswijken
Aantal inwoners	16.655.799	2.196.644	779.808	610.386	495.083	311.367	610.412	193.982	76.728
Aantal inwoners tot 23 jaar in % van totale bevolking	4.534.957 27,2	584.048 26,6	196.680 25,2	164.293 26,9	133.344 26,9	89.731 28,8	164.296 26,9	55.072 28,4	24.165 31,5
1-ouderhuishoudens met kind(eren) tot 18 jaar in % van alle huishoudens met kind(eren) tot 18 jaar	17%	28%	33%	32%	25%	17%	32%	38%	35%
Gemiddeld gestandaardiseerd besteedbaar inkomen per huishouden	€ 24.000	€ 23.158	€ 23.500	€ 21.800	€ 23.300	€ 24.800	€ 21.800	€ 19.399	€ 17.716
% Huishoudens met een WWB-AO- of WW-uitkering	8%	13%	14%	14%	12%	9%	14%	17%	22%
% Huishoudens met een WWB of WW-uitkering	4%	8%	9%	10%	7%	5%	10%	13%	16%
% Huishoudens met een AO-uitkering	4%	4%	5%	4%	4%	4%	4%	4%	5%
% werkzoekenden zonder baan in % van de potentiële beroepsbevolking 15-64 jaar	4,4%	6,2%	6,3%	8,2%	5,6%	3,3%	8,2%	9,8%	11,1%
% huishoudens met een inkomen tot 105% van het sociaal minimum	8%	15%	16%	16%	14%	9%	16%	19%	23%
Kinderen tot 18 jaar in een huishouden met inkomens tot 105% van het sociaal minimum in % van alle kinderen tot 18 jaar in een huishouden	8%	15%	17%	18%	13%	8%	18%	23%	30%
% opleiding middelbaar of hoger opgeleiden (als percentage van de bevolking 15-64 jaar)	68%	72%	77%	63%	66%	80%	62%	50%	.
% leerlingen in VWO	22%	22%	25%	16%	20%	27%	16%	13%	12%
% leerlingen in het praktijkonderwijs	3%	4%	4%	5%	4%	3%	5%	7%	7%
% voortijdig schoolverlaters 17-22 jaar in totale bevolking 17-22 jaar	-	-	-	-	-	-	16%	19%	21%
% jongeren met startkwalificatie 17-22 jaar	-	-	-	-	-	-	48%	39%	38%
CITO-eindtoets groep 8 (2010)	535,4	533,7					531,2	528,8	527,8
% kinderen in de basisschool met laag opgeleide ouders	13%	28%	28%	34%	26%	21%	33%	41%	50%
% kwetsbare meergezinswoningen t.o.v. de woningvoorraad	-	-	-	-	-	-	26	37	51
Gemiddelde WOZ-waarde van woningen	237.000	.	249.000	161.000	210.000	244.000	163.000	126.000	103.000
Veiligheidsindex 2012 (schaal 1-10)	-	-	-	-	-	-	7,5	6,4	5,5
Sociale Index 2012 (schaal 1-10)	-	-	-	-	-	-	5,5	5,1	4,6
Toelichting									
1) Landelijke bron									
2) Lokale bron									
Voorlopig cijfer									

2.

School

In afwijking van veel andere grootstedelijke gebieden verjongt Rotterdam Zuid: nu, maar ook de komende jaren nog. Tegelijkertijd neemt als gevolg van de vergrijzing de vraag naar schoolverlaters met de juiste diploma's toe. Voor jonge mensen van Zuid liggen hier kansen. Onderwijs en werk zijn de belangrijkste motoren van sociale stijging van burgers. Zij zijn de pijlers van een krachtige stad, economisch en sociaal. De stad en de regio staan te springen om goed opgeleide vakmensen, vooral in de sectoren zorg, haven en techniek. Onder de laatste vallen ook de aan de haven gerelateerde beroepen in o.m. de metaal-electro, proces-

Stedelijke programma's

Beter Presteren is gericht op het vergroten van de onderwijsprestaties, met name voor de basisvakken taal en rekenen/wiskunde in po, vo en mbo. Er zijn drie programmalijnen: meer leertijd, ouderbetrokkenheid en de professionele school. Het doel is om in 2014 de CITO-score in groep acht van het basisonderwijs te verhogen van 531,2 in 2010 naar 534 in 2014. Voor het vo is het doel dat de examencijfers voor Nederlands in 2014 zijn gestegen van 6.1 naar 6.2 en voor wiskunde van 6.1 naar 6.4. Op basis van de beleidsregel Rotterdams onderwijs kunnen scholen aanvragen indienen voor subsidie in het kader van Beter Presteren bij de gemeente. In de nieuwe beleidsregel 2012-2013 wordt de relatie tussen de subsidieverstrekking en het behalen van resultaten voor taal en rekenen/wiskunde versterkt.

Aanval op de Uitval richt zich op het terugdringen van het aantal schoolverlaters door 1) jongeren op school te houden en 2) uitgevallen jongeren terug te leiden naar school. Er zijn zes actielijnen, waaronder verzuimaanpak, stimuleren juiste schoolloopbaan- en beroepskeuze gericht op de arbeidsmarkt, wijk-, vak- en werkscholen en organiseren van de juiste hulp en zorg voor leerlingen. Het doel is jaarlijkse daling van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters met 10%.

Het *Taaloffensief* is gericht op de verbetering van de beheersing van de Nederlandse taal. De financiële middelen hiervoor zijn sterk afgenomen. Daarom wordt ingezet op drie doelgroepen waarvoor taalontwikkeling het hardste nodig is: 1) ouders/ opvoeders van jonge kinderen 2) jongeren met een taalachterstand en 3) werknemers en werkzoekenden met een taalachterstand. Dit zijn tevens de programmalijnen van het Taaloffensief.

Ieder Kind Wint heeft als uitgangspunten versterking van de omgeving en opvoeding van kinderen en gezinnen, een duidelijke regie op de zorg voor de jeugd en versterking van de uitvoering van de zorg. Ouders en professionals staan in het programma centraal. Intensieve samenwerking en afstemming tussen de organisaties van professionals

industrie en transport en logistiek. Zuid kan in een belangrijk deel van de toekomstige vraag van deze sectoren voorzien. Dit geldt zeker voor de vraag naar jongeren die net van school komen. Het is echter een vereiste dat de talenten van de jongeren op Zuid meer worden ontwikkeld, de schooluitval wordt teruggedrongen en de diploma's worden behaald waaraan de arbeidsmarkt behoefte heeft. De achterstand die Zuid nu nog op deze gebieden heeft, moeten we inhalen.

Het Nationaal Programma richt zich voor de pijler School op twee hoofddoelen:

- betere leerprestaties in het basis- en voortgezet onderwijs door het realiseren van een Children's Zone in alle zeven focuswijken op Zuid
- opleiden voor het vakmanschap waar de arbeidsmarkt om vraagt: zorg, haven en techniek.

Hiervoor sluiten we aan bij de stedelijke programma's Beter Presteren, Aanval op de Uitval, Ieder Kind Wint en het Taaloffensief.

Vanuit deze programma's gebeurt al veel voor Zuid. De opgave voor Zuid is echter bovenproportioneel. Extra inspanningen en nieuwe instrumenten zijn noodzakelijk om de beoogde prestaties te halen. Met dit uitvoeringsprogramma geven we hieraan een nieuwe, stevige impuls.

A. Children's Zone om leerprestaties te verhogen

Opgave

De onderwijsachterstanden op Zuid willen we wegwerken. Onze ambitie is dat Zuid in 2030 op hetzelfde niveau scoort als het G4 gemiddelde en -als tussenstap- in 2020 het gemiddelde niveau van Rotterdam haalt. Deze ambitie is hoog. De kinderen uit de achterstandgebieden op Zuid krijgen vaak van huis uit onvoldoende Nederlandse taal en andere kennis mee en veel gezinnen kampen met problemen van diverse aard. Toch denken we dat het kan. De inspiratiebron is het succes van de Harlem Children's Zone in New York. Deze aanpak is gestart in de jaren '90 in een achterstandsbuurt met de belofte "we will get you to college". De belofte ging gepaard met een stevig pakket van eisen aan professionals, zoals de strenge selectie van docenten, lange leerweken en de inzet van community services, inclusief gezondheidszorg, opvoeding, ouders, en hulp bij het verbeteren van de woonomstandigheden.

Doelen 2014:

- CITO- score Zuid gemiddeld op 531,6 (verhoging met 2,8 punt t.o.v. 2010) (dit is in overeenstemming met de stijging die stedelijk wordt beoogd)
- Verdeling gediplomeerden naar schooltype op Zuid is als tussendoel naar 2020 evenredig toegenomen in de richting van het niveau van Rotterdam als geheel voor 2010/2011 (zie bijgaande tabel)

Gediplomeerden VO schooljaar 2010/2011 Rotterdam			
	Zuid	Tussendoel 2014	heel Rotterdam 2010/11 = Doel Zuid 2020
Vmbo-basis	21%	19%	14%
Vmbo-kader	21%	20%	17%
Vmbo-gemengd & Vmbo-tl	30%	30%	28%
Havo	18%	19%	24%
Vwo	11%	12%	15%

Het oorspronkelijke doel was een toename van de instroom van de leerlingen in het havo/vwo. Vanuit het onderwijsveld is aangegeven dat dit op zichzelf wel een haalbaar doel is, maar dat er veel meer meerwaarde zit in het stellen van doelen voor de uitstroom. Daarbij komt dat bij monitoring op de concrete uitstroom bovendien ook meer oog kan zijn voor veranderingen in de exameneisen die momenteel worden doorgevoerd.

Doelen 2020:

- CITO- score op het stedelijk gemiddelde.
- Verdeling gediplomeerden naar schooltype op Zuid op het niveau van Rotterdam als geheel in 2010/2011 (zie bovenstaande tabel)

In 2010 waren de scores als volgt.

CITO landelijk	CITO Rotterdam	CITO Zuid	CITO focuswijken
535,4	531,2	528,8	527,8

Aanpak

Op Zuid bouwen we de komende jaren aan de Rotterdamse Children's Zones in de zeven focuswijken langs de rivier. Daar zijn de achterstanden het grootst. Het is een gebied van 75.000 inwoners, met 18.000 kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar, ruim 30 basisscholen en een tiental middelbare scholen, waarvan een aantal net buiten deze focuswijken ligt. Onze belofte is 'we zorgen ervoor dat je straks een goede baan kunt vinden'. In die belofte zit de ambitie van het ontwikkelen van talent, de hoogste haalbare prestaties en de zekerheid van perspectief. Dit willen we waarmaken door excellent onderwijs te bieden. In de eerste plaats gericht op de basisvaardigheden taal en rekenen/wiskunde, omdat die de toegang bieden tot de beste vervolgopleiding en werk. Voor betere prestaties is dit echter niet genoeg. Integratie en de sociaal-emotionele-, motorische en culturele ontwikkeling zijn evenzeer van belang. Zij dragen bij aan het cognitief presteren en hebben waarde voor de rest van het leven. Gebrekkige soft skills (omgangsvormen e.d.) zijn vaak een belemmering bij het vinden van werk en het maken van carrière. Hiervoor is zowel binnen als buiten het onderwijs extra aandacht nodig: van ouders, professionals en andere betrokkenen bij het opgroeien van kinderen.

Een voorbeeld van een Children's Zone avant-la-lettre: Vakmanstad van Henk Oosterling op basisschool Bloemhof.

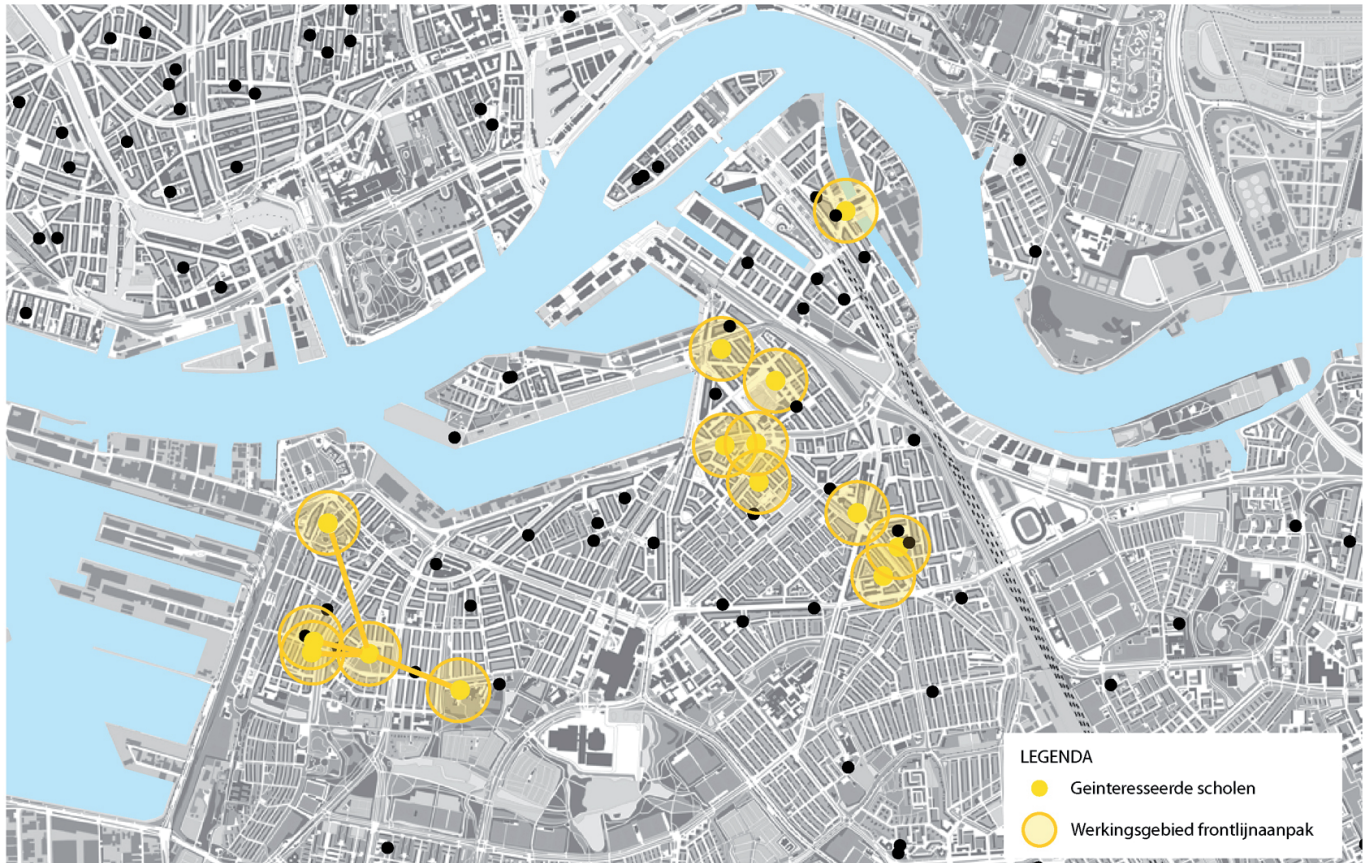
Bovenop het reguliere onderwijsprogramma krijgen de kinderen les in judo, tuinieren, koken en filosofie. Judo en filosofie voor het sterken van lichaam en geest, en tuinieren en koken om de kinderen een goede basis te geven, en te leren dat eten niet uit een fabriek komt. Onder meer door deze inzet is de CITO-score op deze school in de afgelopen jaren gestaag omhoog gegaan naar 3 punten boven het landelijk gemiddelde.

Betere scholen

Scholen zijn het kloppend hart van de Children's Zone: voor de kinderen en hun ouders, maar ook voor andere bewoners, professionals en bedrijven die willen bijdragen aan een goede ontwikkeling van jongeren. Hier kunnen de leerlingen zich maximaal ontwikkelen met behulp van hooggekwalificeerde leraren. Vooral hun kwaliteiten en inzet zijn essentieel voor de verbetering van het onderwijs. De vaardigheidsverschillen tussen docenten zijn nu nog groot constateert de onderwijsinspectie. Het onderwijs op Zuid gaat extra investeren in scholing en opleiding van leraren en zet op Zuid zijn beste krachten in, die voor hun bijzondere inzet en prestaties ook extra worden beloond. De gedachte was hiervoor aan te sluiten bij het plan van het rijk voor prestatiebeloning in het onderwijs. Nu dit plan van tafel is, zullen we hiervoor andere mogelijkheden moeten vinden. Sommige scholen zijn economisch te klein om zelfstandig voort te blijven bestaan, leveren slechte kwaliteit en ontberen groeiperspectief. Schoolbesturen

maken voor december 2012 een plan van aanpak voor de problematiek van kleine scholen die onder de maat presteren. Hierbij is sluiting mogelijk, mits er voldoende aanbod in de buurt is. De Inspectie heeft als norm scholen te sluiten die drie jaar achter elkaar zeer zwak zijn. Voor Zuid is het een optie om deze termijn te verkorten.

Geografisch kaartje met de schoollocaties van de Children's Zones en het werkingsgebied er om heen.

Op alle scholen in de zeven focuswijken komt een groep nul om de kinderen vanaf twee jaar goed voor te bereiden op het basisonderwijs. In totaal gaat het om circa 70 groepen in 2014. In het Regeerakkoord en het Nationaal Programma is opgenomen dat kinderen ook onder dwang naar VVE toegeleid kunnen worden. Naar aanleiding hiervan is door het ministerie van OCW opdracht gegeven om te onderzoeken in welke gevallen dwang mogelijk is. De uitkomst hiervan is dat dwang alleen van toepassing kan zijn als een kind onder toezicht staat (OTS). In andere gevallen is dat nu niet mogelijk. De pilot rondom dwang zal zich dus alleen toespitsen in het geval een kind onder OTS staat. De gemeente Rotterdam heeft aangegeven te bekijken of er toch mogelijkheden zijn voor meer aangrijpingspunten om te stimuleren. Het kabinet is bereid om samen met de gemeente Rotterdam te verkennen of er stimuleringsmaatregelen mogelijk zijn ondanks deze beperking.

Nu is sprake van een deelname van 70% van de doelgroepkinderen aan de voor- en vroegschoolse educatie (vve). Door extra inzet vanuit het CJG (gesprekken met ouders op meerdere tijdstippen) zal dit percentage naar verwachting de komende jaren stijgen tot 85% (staand gemeentelijk beleid). Over de mogelijkheid om in de wet financiële en andere prikkels in te bouwen voor deelname aan de vve vindt overleg plaats met OCW.

Schoolbestuur en schoolleiding zorgen door leertijdverlenging voor een onderwijsweek van 36 uur en voor vloeiende overgangen tussen de schoolsoorten. Om leerlingen snel en op het hoogst haalbare niveau te plaatsen, zijn er vakantiescholen en schakelklassen. De gemeente handhaaft de leer- en kwalificatieplicht om in een vroeg stadium schoolverzuim tegen te gaan. Voor kinderen met extra talent komen programma's of projecten om hen te stimuleren. Ook onderzoeken de schoolbesturen de mogelijkheid van een Technasium en/of Chinasium op Zuid.

Tijdens de schoolcarrière doen ouders mee. Ouders zorgen ervoor dat hun kinderen goed verzorgd en met ontbijt naar school gaan, hun huiswerk maken en thuis een stimulerende omgeving hebben met onder meer (voor-)leesboeken. Zij praten Nederlands met hun kinderen en gaan dat leren als zij het onvoldoende beheersen. Voor een goede schoolcarrière is een stimulerend pedagogisch thuisklimaat van groot belang. Ouders met een uitkering zetten zich in voor de school en zorgen voor regelmaat in hun dagbesteding. Op school is een ouderprogramma, dat ouders helpt bij hun taal- en opvoedvaardigheden. De gemeente wil het bestaande (beperkte) aanbod van mentoring uitbreiden. Hiertoe zal overleg worden gevoerd met onder meer het hoger onderwijs over de inzet van studenten als mentoren voor leerlingen van vmbo en mbo.

De school werkt naadloos samen met partners in de wijk voor het aanbieden van uitdagende activiteiten (sport, cultuur, soft skills). Hierbij is sprake van een gezamenlijke pedagogische visie op de talentontwikkeling van de leerlingen. Ook met de lokale en regionale ondernemers wordt samengewerkt voor stages, beroepsoriëntatie en een goede overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt.

Specifiek voor sport is hierbij van belang dat Rotterdam zich kandidaat heeft gesteld voor de Jeugd Olympische Spelen, als uitwerking van het programma Sportstad. De verwachting is dat de Jeugdspelen veel Rotterdamse jongeren zullen inspireren om te gaan sporten. Zij sporten namelijk weinig in vergelijking met andere jongeren.

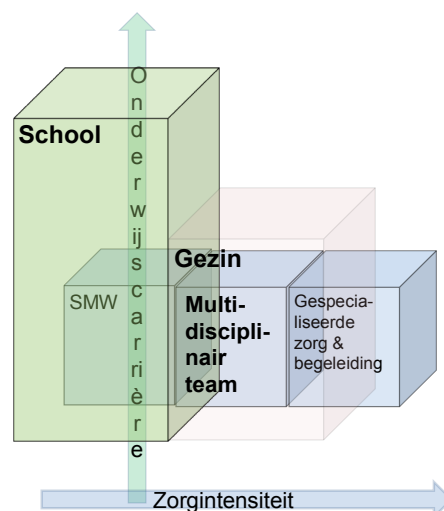
De docent concentreert zich in de klas op zijn primaire taak, het les geven. Voor problemen met leerlingen is op school een goede zorgstructuur, die de begeleiding van de docent op elk moment kan overnemen om hem of haar te ontlasten. Inzet van het schoolmaatschappelijk werk op basis van behoefte van de scholen zelf. Zo gaan zorg en begeleiding hand in hand, zo dicht mogelijk bij de leefomgeving van het kind, en wordt 80% van de problematiek opgelost. De komende periode zal, in samenwerking met de schoolbesturen, worden gewerkt aan een vernieuwing van het schoolmaatschappelijk werk en de inbedding daarvan in relatie tot het wijkteam.

Frontlijnaanpak

Excellente scholen alleen zijn niet voldoende. Ook buiten de school moeten kinderen optimaal worden ondersteund, met name op het gebied van de zorg. Bij veel leerlingen is thuis meer aan de hand, bij 20% zelfs iets ernstigs en bestaat behoefte aan steun en bemoeienis van zwaardere of lichtere aard.

We zien dat we kansen missen. Vaak zien we al in de klas op de basisschool dat er met een aantal kinderen iets aan de hand is, maar is of acht niemand zich in staat er iets aan te doen. In latere jaren en op het voortgezet onderwijs krijgen deze gezinnen dan te maken met gestapelde problematiek, die dermate complex is geworden dat het veel moeite kost om nog

Kern van de Children's Zone

de juiste hulpverlening te bieden.

Om problemen beter en sneller te kunnen oppakken willen wij in de Children's Zones wijkteams inrichten, die gaan werken volgens een frontlijnaanpak.

Wanneer problemen op school niet via het schoolmaatschappelijk werk kunnen worden opgelost, ligt de oorzaak vaak bij het gezin. Via de school kan dan een multidisciplinair wijkteam worden ingeschakeld om de problemen direct, integraal en zonder bureaucratie aan te pakken. Dat team richt zich thuis bij het kind op het hele gezin, brengt daar structuur aan en biedt opvoedingsondersteuning volgens de formule: voordoen, samen doen, zelf doen. Het wijkteam stemt steeds af met de school en richt zich behalve op zorg ook op schoolverzuim, het vinden/zoeken van werk of verbetering van woonomstandigheden, die direct kunnen worden aangepakt. Het schakelt gespecialiseerde zorg en begeleiding in als dat nodig is, van schuldhulpverlening en arbeidsbemiddeling tot psychosociale zorg. Het wijkteam krijgt daarvoor eventueel benodigde bevoegdheden, waardoor wachtlijsten en bureaucratische procedures worden omzeild.

Uitvoering

Bij het inzetten van dergelijke wijkteams willen we aansluiten op al lopende ontwikkelingen binnen de zorgstructuur voor de jeugd in de wijk en geen nieuwe organisatie toevoegen, maar wel zien we dat voor deze specifieke voorziening van zorg gekoppeld aan de school een versnelling nodig is. We starten in twee focuswijken met een of meer basisscholen die volgens het model van de Children's Zone gaan werken. Zo mogelijk wordt hierbij ook al direct een school voor voortgezet onderwijs betrokken. Vanaf september 2012 komt er voor kinderen en gezinnen een wijkteam voor het voedingsgebied van deze scholen. De gemeente verstrekt hiertoe (via de GGD) opdracht aan de betrokken partners rondom de combinatie zorg/onderwijs in twee wijken (de school, de gemeentelijke sociale teams, CJG, bureau Frontlijn en andere ambtelijke onderdelen van de gemeente). Om in het wijkteam te komen tot een vernieuwde frontlijn gestuurde aanpak is inbreng van alle partijen van belang, waarbij geborgd zal worden dat er een substantiële inbreng is van de ervaringen en uitvoeringskracht van Bureau Frontlijn. Het streven is om voor eind 2012 in elk van de 7 focuswijken tenminste met één school met de Children's Zone te starten. Hierbij zal worden aangesloten bij de invoering van de decentralisatie van de jeugdzorg en de afspraken rondom zorgcoördinatie. Vanaf het schooljaar 2014-2015 doen alle scholen in de focuswijken mee.

De totstandkoming van de Children's Zone gaat via een controleerbaar groeimodel, met verschillende fasen. Dit betreft niet alleen het proces/ de organisatie maar ook de inhoud. In de praktijk zullen de gekozen uitgangspunten en instrumenten nader worden ingevuld op basis van de ervaringen die worden opgedaan en de inzichten die worden ontwikkeld.

1. Voorbereidingsfase: onderzoeken van de bereidheid van scholen om mee te doen aan de Children's Zone en opstellen van een plan van aanpak als basis voor het aanvragen van de subsidie.
2. Uitrolfase: realisatie van een Children's Zone rond tenminste één school als trekker.
3. Uitgroeifase: partijen in de wijk werken in één organisch geheel samen: de volwaardige Children's Zone. Uiteindelijk zijn alle scholen in het gebied aangesloten, werken naadloos samen met de sport- en cultuurpartners en ondernemers in de wijk, en het lokaal multi disciplinair team is breed opgebouwd met personele verbindingen met tweedelijns voorzieningen.

Doorbraken

-100% deelname van doelgroepkinderen aan de vve/ groep nul

Stedelijk neemt nu 70% van de doelgroepkinderen deel aan de vve. Door de start van groepen nul op alle scholen in de zeven focuswijken en extra inzet vanuit het CJG kan dit percentage fiks omhoog. Om elke doelgroepkind op Zuid naar de vve te krijgen wordt in het kader van de Rotterdam wet nader onderzoek gevraagd naar de mogelijkheden om in de wet hiervoor financiële prikkels in te bouwen.

- Schoolmaatschappelijk werk

Inzet van het schoolmaatschappelijk werk op basis van behoefte van de scholen zelf. De komende periode zal, in samenwerking met de schoolbesturen, worden gewerkt aan een

vernieuwing van het schoolmaatschappelijk werk en de inbedding daarvan in relatie tot het wijkteam.

– *Sluiting van schoollocaties*

Sommige scholen zijn economisch te klein om zelfstandig voort te blijven bestaan, leveren slechte kwaliteit en ontberen groeiperspectief. Schoolbesturen maken voor december 2012 een plan van aanpak voor de problematiek van kleine scholen die onder de maat presteren. Hierbij is sluiting mogelijk, mits er voldoende aanbod in de buurt is. De Inspectie heeft als norm scholen te sluiten die drie jaar achter elkaar zeer zwak zijn. Voor Zuid is het een optie om deze termijn te verkorten.

– *Frontlijnsturing door wijkteams*

Wanneer de problematiek van een leerling via het SMW niet afdoende kan worden opgelost, kunnen scholen multifunctionele wijkteams inschakelen. De teams hebben ruim mandaat en kunnen waar nodig gespecialiseerde hulp of anderen in de buurt inschakelen.

– *Openbaar maken en communiceren van resultaten en andere relevante kwaliteitsaspecten van scholen*

Ouders moeten kunnen beschikken over goed toegankelijke gegevens over de scholen. Het gaat hierbij niet alleen om de schoolresultaten, maar ook om andere aspecten die voor ouders van belang zijn bij de keuze van de school voor hun kind. Mede op basis van gegevens van de onderwijsinspectie worden kwaliteitskaarten voor de scholen opgesteld en gecommuniceerd naar de ouders. Hierbij kan het Amsterdams model worden gebruikt, aangevuld met de systematiek Vensters voor verantwoording.

Middelen

De extra leertijd (groep nul, verlengde schoolweek, vakantiescholen) wordt gefinancierd vanuit het programma Beter Presteren, waarvan het budget door een bestuursakkoord met het rijk is verhoogd. Voor de kosten van de multidisciplinaire teams moet door herschikking van middelen en door substitutie de structurele financiering binnen de bestaande geldstromen worden gevonden (bijvoorbeeld zorg en welzijn, inzet sociale teams, interventie- en leerplichtteams). De verwachting is dat de inzet zich terugbetaalt in besparingen verderop in de zorg, en werk-ketens. Dit zal zorgvuldig worden gemonitord.

B. Opleiden voor vakmanschap in zorg, haven en techniek

Opgave

Vakmanschap heeft de toekomst. Iedereen die een opleiding heeft in de zorg, haven of techniek en die de juiste werkhouding heeft, heeft feitelijk al een baangarantie. Steeds meer werkgevers in genoemde sectoren zijn ook bereid deze te geven (in de vorm van carrière-startgaranties). We zien nu dat er onvoldoende leerlingen kiezen voor de bovengenoemde opleidingen. Dat geldt voor de stad Rotterdam en ook voor Rotterdam Zuid. Sterker nog, in Rotterdam en op Zuid kiezen nog minder leerlingen dan landelijk voor techniek en zorg (bron DUO-CFI).

	Zuid	Rotterdam	Landelijk
Techniek	19,7 %	22,3 %	28,0 %
Zorg	4,0 %	3,7 %	7,6 %

Voorkomen moet worden dat bedrijven en instellingen straks met grote tekorten aan goed opgeleid personeel te kampen krijgen. Niet minder groot is het belang van de leerlingen. We weten uit onderzoek dat een verkeerde studiekeuze een van de belangrijkste redenen is voor schooluitval. Ruim een kwart van de schoolverlaters valt hierdoor uit. Voor jongeren, en zeker ook voor de jongeren op Zuid, is een goede opleiding een must voor het verkrijgen van een volwaardige plek in de samenleving.

Het onderwijs, het bedrijfsleven en de gemeente gaan samenwerken om meer leerlingen, en ook jongeren die eerder zijn uitgevallen, te motiveren voor een opleiding in de sectoren zorg en techniek, en hierbinnen specifiek de haven.

Tussendoelen 2014 richting 2020:

- 26 % van de mbo-leerlingen woonachtig op Zuid volgt techniek
- 8 % van de mbo-leerlingen woonachtig op Zuid volgt zorg

Doelen 2020:

- 35% van de leerlingen in het mbo volgt een opleiding in de techniek
- 15% van de leerlingen in het mbo volgt een opleiding in de zorg

Bovengenoemde doelen zijn ten opzichte van het Nationaal Programma verhoogd. Daarin was voor 2020 opgenomen: 25% van de leerlingen in het mbo volgt techniek en 10% van de leerlingen in het mbo volgt zorg. Bovengenoemde targets zijn alleen haalbaar als er ook sprake is van een evenredige toestroom van leerlingaantallen vanuit het VMBO.

Aanpak

Door het programma Aanval op de Uitval wordt een stadsbrede aanpak Loopbaanoriëntatie opgezet, met als doelen:

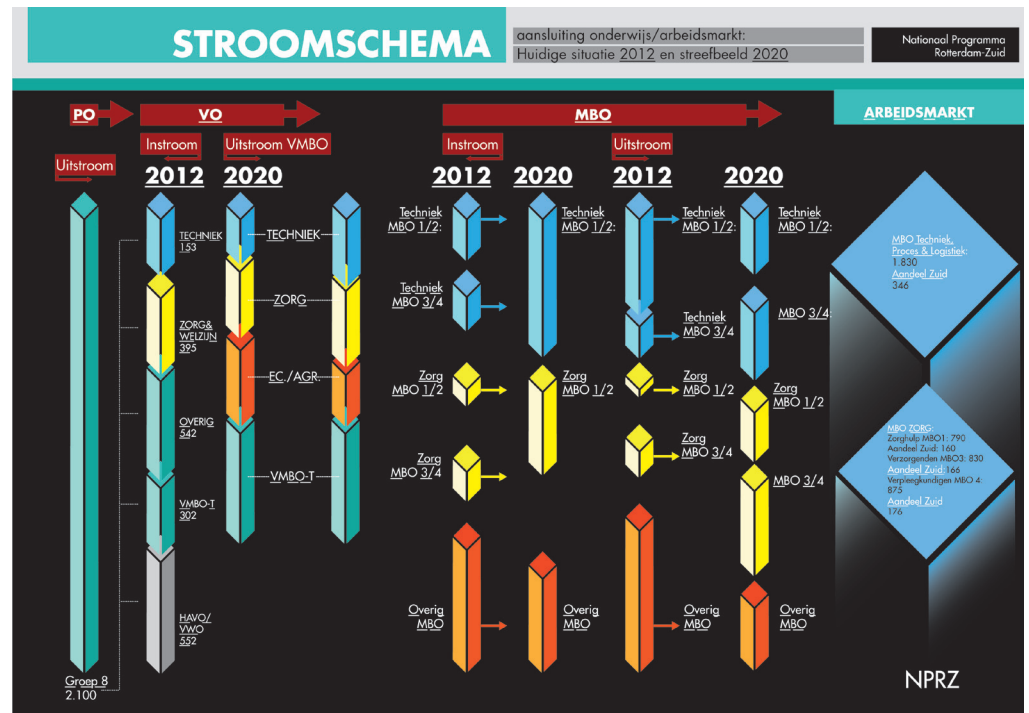
- terugdringen VSV als gevolg van verkeerde studiekeuzes
- jongeren maken een meer bewuste keuze voor een vervolgopleiding.

De focus van deze 'Rotterdamse aanpak loopbaanoriëntatie' ligt op het voortgezet onderwijs (specifiek vmbo), maar er is ook aandacht voor het primair onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Betrokken partijen zijn de scholen, externe deskundigen, werkgevers en de gemeente. In het nieuwe schooljaar zal met een aantal po- en vo- scholen en een drietal mbo-locaties begonnen worden. Deelnemende scholen zijn in ieder geval twee basisscholen op Rotterdam Zuid, vijf locaties van het voortgezet onderwijs, waarvan drie op Rotterdam Zuid, en drie locaties van het mbo. Vanuit deze voorhoedescholen wordt ingezet op een olievlekwerking richting het gehele Rotterdamse onderwijs.

De aanpak zal zich in het po en vo richten op het trainen/opleiden van docenten, mentoren en decanen, het betrekken van ouders bij de keuzes voor een vervolgopleiding of studie en het opdoen van ervaringen door leerlingen met beroepen via bliksemstages, bedrijfsbezoeken e.d. In het middelbaar beroepsonderwijs richt de aanpak zich vooral op het trainen /opleiden van schoolloopbaanbegeleiders en praktijkbegeleiders uit het bedrijfsleven. Hierbij wordt voorrang geven aan activiteiten gericht op Zuid. Op Zuid start daarnaast een programma gericht op het daadwerkelijk ombuigen van de in- en uitstroom van leerlingen in het vmbo en mbo ten gunste van de sectoren zorg, haven en techniek en op het voorkomen van schooluitval als gevolg van verkeerde studiekeuzes. We sluiten aan bij het Masterplan 'naar 4 op de 10; meer technologietalent voor Nederland', opgesteld door de negen topsectoren van de Nederlandse economie, en de reactie hierop vanuit de betrokken ministeries SZW, EL&I en OCW van 16 april 2012. Daarnaast worden de concrete mogelijkheden voor Zuid verder onderzocht van de op rijksniveau vastgestelde human capital agenda's (HCA's) voor de relevante topsectoren in Rotterdam.

In het Masterplan wordt gepleit voor groei van het aantal leerlingen in de bèta en technische opleidingen (in de hele onderwijskolom) van nu 25% naar 40% in 2025. Het rijk onderschrijft de noodzaak om meer jongeren in de genoemde richtingen op te leiden en de kwaliteit van de technische opleidingen te versterken. Onder verwijzing naar het ROA-rapport 'de arbeidsmarkt naar opleiding en beroep (december 2011)' wordt gesteld dat er in de periode 2011-2016 te weinig jongeren op de arbeidsmarkt komen om aan de toekomstige behoefte aan technisch personeel te voldoen. Dit wordt veroorzaakt door de grote vervangingsvraag en de relatief lage uitstroom van technisch opgeleiden. De signalen die wij krijgen vanuit het Rotterdamse bedrijfsleven, waaronder het haven- en industrieel cluster, bevestigen dit beeld. Overigens is het niet zo dat voor alle opleidingen in de techniek tekorten worden verwacht. Voor een beperkt aantal opleidingen, bijvoorbeeld mbo gezondheidstechniek, geldt dit niet. Ook voor de zorg worden in het ROA-rapport grote tekorten voorzien van mbo- opgeleide schoolverlaters. Niet alleen als gevolg van de vergrijzing, maar ook als gevolg van groei van de werkgelegenheid in deze sector voor met name de middellange en langere termijn. Vanuit de Rotterdamse zorginstellingen wordt aangegeven dat de tekorten op de korte termijn nog meevallen, maar op de langere termijn steeds groter zullen worden. De veranderingen in de financiering van de zorg kunnen hierop een remmende invloed hebben. De knelpunten concentreren zich met name op verpleegkundigen in de niveau 3/4, maar ook op bijvoorbeeld zorghulp op niveau 1/2.

Het onderstaande stroomschema brengt in beeld hoe de instroom en uitstroom in het vmbo en mbo zich in de periode 2012-2020 moet ontwikkelen. Het belangrijkste hier is het laten zien welke beweging gewenst is. Deze begint door studie- en beroepskeuzevoorlichting in de groepen zeven en acht van het basisonderwijs; gevolgd door meer keuzes voor zorg en techniek binnen het vmbo en vervolgens op het mbo, waar minder voor overig moet worden gekozen en meer voor zorg en techniek. Duidelijk is dat al in een vroeg stadium op keuzes moet worden gestuurd, en dat er op de arbeidsmarkt voldoende vacatures zijn voorin zorg en techniek opgeleide leerlingen. Elke school heeft hierbij een eigen rol in het succes van de keten zoals in het schema geschetst, en moet goed samenwerken met het bedrijfsleven

en aanpalende schakels. Om hieraan te kunnen voldoen zal er parallel gewerkt moeten worden tussen onderwijssoorten (PO-VO-MBO) en het bedrijfsleven. De aansluiting van schoolsoorten op elkaar en op het bedrijfsleven zijn primair een taak van schoolbesturen. Het Nationaal Programma zal met schoolbesturen afspraken maken om deze aansluitingen te verbeteren.

De vulling van het bovenstaande stroomschema zal worden gedaan op basis van gegevens van DUO (onderdeel OCW) waar de gemeente (JOS/COS) de beschikking over heeft. Het betreft gegevens van leerlingen woonachtig op Zuid per teldatum 1 oktober 2011. Dit zal in overleg met de vo- en mbo-partners van het Nationaal Programma in juli 2012 worden afgerond. Getallen voor zowel primair onderwijs als de arbeidsmarktzijde zijn grotendeels reeds opgenomen. Het schema vormt ook de basis voor een nulmeting ten behoeve van verdere monitoring en sturing.

De volgende acties worden gestart. Het doel is dat met deze acties in 2014 jaarlijks tenminste 5000 leerlingen van po- en vo- scholen op Zuid worden bereikt.

a. Het maken van een keuze voor een vervolgopleiding is met name voor vo- leerlingen lastig, omdat ze al in hun tweede jaar voor een profiel en vakkenpakket moeten kiezen. Het is daarom zaak al vroeg (in de laatste groepen van het basisonderwijs) hiermee te beginnen (doorgaande leerlijnen ook voor studie- en beroepskeuze). Vmbo, mbo en werkgevers gaan samenwerken bij de voorlichting over en begeleiding van studie- en beroepskeuzes. JINC (JINC is een non-profit organisatie die grotendeels wordt gefinancierd door het bedrijfsleven) is inmiddels met steun van de gemeente gestart met 1500 leerlingen op Zuid. Het betreft activiteiten gericht op kennismaking met beroepen door leerlingen en ouders via bliksemstages, sollicitatietrainingen, bedrijfsbezoeken, kortdurende stages e.d. Voorzien is uitbreiding naar een bereik van 3000 leerlingen stedelijk, waarvan naar schatting 2000 op Zuid. Daarnaast ligt er vanuit het vo het voorstel om te starten met de beroepensafari op

Zuid, bijvoorbeeld via MORE (een bedrijvennetwerk voor Maatschappelijk Ondernemen in Rotterdam en omgeving). Doelgroep hiervan bestaat uit de leerlingen van het tweede jaar van de vo-scholen op Zuid (totaal ongeveer 800 leerlingen). De safari wordt gratis door de deelnemende bedrijven georganiseerd, de uitvoering geschiedt door de scholen van vo en mbo. Aan de gemeente is gevraagd om de kosten voor het vervoer van de leerlingen te dragen. Alle activiteiten zijn erop gericht leerlingen een beter beeld te geven van de verschillende beroepen waarvoor wordt opgeleid. Zij worden ook in aanraking gebracht met werk. Dat gebeurt in de haven, in de stad en de regio, maar ook in de 'negen parels van Zuid', bedrijfsterreinen waar in totaal (direct en indirect) 20.000 mensen een baan hebben. Er zal ruime aandacht worden besteed aan het arbeidsmarktperspectief van de opleidingen. Voor de prioritaire sectoren Zorg, Haven en Techniek worden extra activiteiten verzorgd. In het mbo wordt op de vakantiescholen extra aandacht gegeven aan de studie- en beroepskeuze.

b. De *wijkscholen* hebben tot doel uitgevallen jongeren weer toe te leiden naar een onderwijstraject op het ROC. Voor Zuid zijn 250 plekken beschikbaar, die nu nog niet allemaal zijn gevuld. Met ingang van het schooljaar 2012-2013 worden onder verantwoordelijkheid van het Rotterdams Offensief alle 250 plekken gevuld.

c. Vakscholen zijn scholen die samen met het bedrijfsleven een praktijkgerichte opleiding verzorgen vanaf vmbo tot mbo-2 niveau en waar vakmanschap en beroepstrots voorop staan.

Op Zuid start met ingang van het schooljaar 2012-2013 een vakschool Techniek met twee locaties. Ook de vakschool Zorg start op Zuid met twee locaties, waarvan een begint in het schooljaar 2012/2013 en de andere een jaar later. In april van dit jaar is hiervoor het startschot gegeven. De ontwikkeling van de vakscholen vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het Rotterdams Offensief (schoolbesturen vo en mbo) en in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. De inhoud en het aantal plekken op de opleidingen worden afgestemd op de vraag van het bedrijfsleven. Het STC, dat al een vakschool op Zuid heeft, is daarbij een van de inspirerende voorbeelden. Het STC wil het huidige aantal leerlingen voor vmbo-techniek vergroten van 250 naar 700 in 2015 en voor mbo-techniek van 4000 naar 5000 in 2015. Een deel van deze groei zal van Zuid komen en met STC is afgesproken dat minimaal 20% van de leerlingen van Zuid zal komen. Het Albeda en LMC hebben sinds het schooljaar 2010-2011 een vakschool Techniek op Zuid, waarvan binnenkort de eerste diploma's worden uitgereikt.

d. In het mbo wordt de intake van leerlingen verbeterd en komen er brede *domeingroepen* voor leerlingen die geen keuze kunnen maken. Dit is een brede opleiding binnen een sector van drie maanden of een half jaar, waarbinnen de keuze voor een arbeidsmarktgerichte opleiding (Zorg, Haven en Techniek) wordt bevorderd. Met de domeinen Zakelijk en Sociaal is al een aanvang gemaakt, Techniek volgt komend schooljaar.

e. De gemeente (JOS) start in de zeven focuswijken een pilot met *intensieve integrale schoolloopbaanteams*. Hierin werken leerplicht/RMC, vo en mbo samen bij het monitoren en begeleiden van risicoleerlingen als dat niet vanzelf gaat. Het doel is dat alle eindexamen leerlingen uit het vo die daarvoor in aanmerking komen een duurzame plaatsing op het mbo verkrijgen. De teams volgen actief vmbo-eindexamenkandidaten tot de overgang naar het 2e leerjaar van het mbo.

f. Leerlingen worden gedurende de eerste drie maanden na de intake nauwlettend door de school (vmbo en mbo) gevolgd en een verkeerde studiekeuze wordt binnen deze termijn gecorrigeerd.

g. het MBO zal zich richten op arbeidsmarktrelevante opleidingen. De instroom van opleidingen met onvoldoende arbeidsmarktrelevantie wordt beperkt en andere opleidingen worden samengevoegd. Voor opleidingen waarvoor een beperkt aantal stageplaatsen beschikbaar is, geldt een numerus fixus.

h. De vmbo- en mbo- instellingen maken afspraken met de werkgevers (branche-organisaties/ sectoragenda's) over de streefgetallen van het aantal leerlingen in het vmbo en mbo

dat kiest voor Zorg en Techniek en gaan hier op sturen. Dit betreft ook de uitbreiding van het aantal trajecten van de Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL).

De ROC's Albeda en Zadkine zijn al gestart met de beperking van het aantal opleidingsplaatsen op basis van onvoldoende stageplaatsen die verband houden met de vraag van de arbeidsmarkt. Zo schrijft het Albeda College sinds vorig jaar minder leerlingen per jaar in voor de welzijnsopleidingen Jeugdzorg en Kinderopvang op niveau 4. Het Albeda College biedt op dit moment 121 startopleidingen aan. Inclusief de uitstroomvarianten heeft het Albeda 235 eindopleidingen. Het verlagen van dit aantal wordt bepaald door de kenniscentra* en wordt vastgesteld door de Minister op advies van de SBB (Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven). Een landelijke reductie heeft gelijk effect in Rotterdam. Een dergelijke reductie wordt vanuit het mbo bepleit.

*Nederland kent zeventien kenniscentra voor beroepsonderwijs en bedrijfsleven. Deze kenniscentra vertegenwoordigen zo'n veertig branches. De kenniscentra vormen de schakels tussen onderwijs en bedrijfsleven. Ze zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de kwalificatiedossiers en voor de kwaliteit van de leerbedrijven. Alle kenniscentra zijn verenigd in SBB (Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven, voorheen Colo).

Doorbraken

- Baangaranties van werkgevers voor leerlingen op Zuid

Met de werkgevers in de zorg en techniek worden afspraken gemaakt over het geven van startcarrière-garanties in de sectoren zorg en techniek.

- Inzet van vakmensen voor het onderwijs

Werkgevers in de sectoren techniek en zorg stellen vakmensen beschikbaar als tijdelijke of deeltijd docenten bij het mbo, met als doel de inhoudelijke aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven te verbeteren en dragen zorg voor voldoende stageplekken.

- 50% van de mbo-leerlingen in de sectoren techniek en zorg

In 2020 is 50% van de mbo-leerlingen ingeschreven bij de sectoren techniek en zorg en haalt daar zijn diploma. Hiervoor wordt in zowel vmbo als mbo expliciet en met voorrang aandacht besteed aan deze sectoren, ondermeer in de opleidingengids/site. Deze ombuiging is nodig om aan de toekomstige vraag op de arbeidsmarkt te voldoen. Het vmbo en het mbo gaan hier gericht op sturen. In het vmbo zal worden ingezet op het beïnvloeden van de keuze van leerlingen voor een opleiding in de zorg of techniek om de verwachte toestroom voor een vervolgopleiding op het mbo te borgen. In het mbo zal meer aandacht worden gegeven aan de intake en plaatsing van leerlingen in de opleidingen, onder meer door 'ombuigingsgesprekken'. Verkeerde studiekeuzes worden binnen drie maanden gecorrigeerd. Het aanbod van opleidingen zal ook voor een groter deel gaan bestaan uit opleidingen in de zorg en techniek.

- Beperken van de instroom van opleidingen met onvoldoende arbeidsmarktperspectief

Het mbo gaat voort op de al ingeslagen weg om de instroom van opleidingen met onvoldoende arbeidsmarktperspectief te beperken. Dit kan door het instellen van een numerus fixus, maar ook door minder opleidingen aan te bieden in sectoren met onvoldoende arbeidsmarktperspectief.

- Vakscholen voor techniek en zorg

Op Zuid komen vakscholen voor zorg en techniek met elk twee locaties. Met ingang van het schooljaar 2012-2013 wordt hiermee gestart.

- Deelcertificaten in het praktijkonderwijs

Een deel van de leerlingen op Zuid is niet in staat om een startkwalificatie te behalen. Dit zijn vaak leerlingen die nu naar de praktijkschool gaan. Het is van het grootste belang dat deze leerlingen na de praktijkschool aan het werk komen. Hierover worden afspraken gemaakt met het bedrijfsleven (de 'werkschool'). Onderdeel hiervan is het opstellen van deelcertificaten die leerlingen van de praktijkschool kunnen behalen.

- Verhoging kwalificatieplichtige leeftijd

Met het rijk wordt in het kader van de Rotterdamwet de mogelijkheden onderzocht voor een handhavingkader waarmee ook jongeren van 18 jaar en ouder kunnen worden aangesproken op het afronden van de opleiding.

Middelen

Voor het programma Loopbaanoriëntatie op Zuid is 1,4 mln euro beschikbaar, waarvan 0,7 mln euro na goedkeuring van het programma afkomstig is van OCW. Financiering van de wijksschool is geregeld voor 350 plekken in de stad, waarvan 250 op Zuid. Het Rijk draagt 2 mln per jaar bij.

Betrokkenheid hoger beroepsonderwijs en universitair onderwijs in Rotterdam

Het hoger onderwijs in Rotterdam werkt mee aan de drie thema's van het nationaal programma en bij diverse activiteiten uit het uitvoeringsprogramma, enerzijds als opleider van professionals (voor onderwijs, voor zorg en techniek), anderzijds als kennisinstellingen die bijdragen aan het ontwikkelen van werkende oplossingen voor de vraagstukken waar Zuid voor staat.

Inholland en Hogeschool Rotterdam hebben leslocaties op Zuid waarmee aansluiting tussen onderwijs en praktijk vanzelf spreekt, zoals op de RDM Campus en in de Creative Factory. Het hoger beroepsonderwijs zal zich inzetten voor het verbeteren van aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het verbeteren van doorgaande leerlijnen tussen PO, VO, MBO en HO. Daarnaast is de EUR bezig met de ontwikkeling van een aantal trajecten om de transitie naar het hoger onderwijs te verbeteren (mede ten behoeve van de Children's Zone) en de enorme uitval uit het hoger onderwijs te verminderen.

Bij Hogeschool Rotterdam waren in 2011 meer dan 3200 studenten tijdens hun studie actief in projecten of activiteiten verbonden met Zuid, evenals een groot aantal lectoren en docenten. Concrete projecten zijn bijvoorbeeld het onderzoek naar het verbeteren van de ouderbetrokkenheid in het VMBO (empowerment en opvoeden) en advisering bij de ontwikkeling van de Children's Zone. De aanpak van Bloemhof, de inzet van Bureau Frontlijn en de mentortrajecten in de Children's Zones zijn voorbeelden waarbij de inzet van HBO-studenten deze projecten voorziet van een sterke inhoudelijke impuls en de uitvoeringskracht vergroot. Denk aan de inzet van studenten bij huiswerkbegeleiding op basisschool Bloemhof. Een ander voorbeeld betreft de mentortrajecten, waarbij Hogeschool Rotterdam samen met andere partners al langere tijd op Zuid actief is om studenten in te zetten als mentor voor talentvolle jongeren. Hogeschool Rotterdam wil graag structureel samenwerken met het Nationaal Programma. Dit zal mogelijk aan de orde zijn bij de opzet van een Centre of Expertise rond maatschappelijke innovatie, waarvan de activiteiten volledig aansluiten bij die van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid.

3.

Werk

Opgave

Uit recent onderzoek (Economische Verkenningen Rotterdam 2012) is gebleken dat er in de regio Rijnmond voldoende werk beschikbaar is. Zo liggen er in de zorg, haven & techniek, logistiek, bouw & onderhoud, schoonmaak en tuinbouw kansen op laaggeschoold werk. In de zorg en haven & techniek is, zoals in hoofdstuk 2 al aan de orde kwam, ook de vraag naar middelbaar geschoold personeel (met name MBO 3-4) groot.

Top-10 functiegroepen	Absolute aantallen vacatures
Gezondheidszorg	5043
Verkoop en handel	4842
Administratie	4122
ICT	2853
Engineering	1986
Recht	1985
Beleid en bestuur	1902
Installatie en onderhoud	1735
Onderwijs en opleiding	1488
Bouwnijverheid	1458

Uit deze tabel blijkt dat er op de regionale arbeidsmarkt kansen liggen voor de inwoners van Zuid. Ook als het gaat om laaggeschoold werk. Het draait erom dat het arbeidspotentieel van Zuid concurrerend is en aan de slag gaat. In dit programma leggen we daarbij de focus vooral op schoolverlaters met een diploma en uitkeringsontvangers.

De opgave voor Zuid is groot. Begin 2012 waren in de drie deelgemeenten op Zuid meer dan 13.600 mensen afhankelijk van een bijstandsuitkering. Dat is 40% van het totaal aantal Rotterdammers in de bijstand. Voor de zeven focuswijken gaat het om 6.000 mensen, waarvan 60% korter dan 5 jaar bijstandsafhankelijk is. Het fors en snel terugdringen van het aantal uitkeringen op Zuid vraagt om concrete acties. Naast de kansrijke uitkeringsontvangers, moeten ook zoveel mogelijk gediplomeerde schoolverlaters zo snel mogelijk aan de slag. Uitkeringsontvangers met een beperkte inzetbaarheid op de arbeidsmarkt doen mee naar vermogen en leveren zo een tegenprestatie voor hun uitkering. Bedrijfsleven, scholen en overheid moeten meer en beter samenwerken, concrete afspraken maken en resultaten boeken. Hier worden voorstellen gedaan om de noodzakelijke doorbraak te bereiken.

Aanpak

In de verbeterde werkgeversaankpak (staand beleid) van het cluster W&I van de gemeente staat de werkgever centraal, waarbij de werkgever zoveel mogelijk wordt ontzorgd. De focus ligt op de kansrijke sectoren en grote werkgevers. Vanuit dat principe worden met werkgevers en scholen 'deals' gemaakt om de vraag en het aanbod dat van school komt of in een uitkering zit bij elkaar te brengen en te matchen. Er zijn banen voor allerlei mensen en allerlei opleidingsniveaus. De Gemeente maakt afspraken met werkgevers om minstens het proportionele deel van deze plekken voor Zuid beschikbaar te stellen. We zijn daarmee begonnen in de Havensector en de sector Zorg en breiden deze lijst geleidelijk aan uit.

Gediplomeerde schoolverlaters

Onderwijsinstellingen verbinden zich aan de opgave om hun aanbod van gediplomeerde schoolverlaters beter op de vraag van de werkgever aan te laten sluiten. Het bedrijfsleven stelt hier carrièrestart-garanties in haven, techniek en zorg en korte functiegerichte opleidings- en trainingsprogramma's tegenover. Het is van cruciaal belang dat werkgevers dit doen. Banen voor het leven worden niet meer vergeven, maar de garantie dat je werkzame leven kunt starten, in de sector waarvoor je bent opgeleid zal leerlingen (en ouders) motiveren om beter onderbouwde schoolkeuzes te maken. Scholen bieden leerlingen opleidingen met een duidelijk toekomstperspectief. Zij kunnen zo samen met de werkgevers de basis scheppen om de werknemers van de toekomst écht arbeidsmarktgericht op te leiden.

Voor de havensector heeft KMR (Kennisinfrastructuur Mainport Rotterdam) een raming gemaakt van de jaarlijkse vraag van de werkgevers. KMR, het Havenbedrijf en Deltalinqs voorzien voor de komende jaren een structurele vraag naar nieuwe medewerkers in de haven. Werkgevers verlangen jaarlijks 1830 werknemers met minimaal MBO 3- of MBO 4-niveau. De in het kader van het stroomschema aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt genoemde raming voor MBO Techniek betreft specifiek Haven & Industrieel Complex, metaal & electro, installatie en bouw/ constructie/ onderhoud. Om het aandeel voor Zuid te bepalen wordt als vuistregel gehanteerd dat dit tenminste naar rato moet zijn. Rotterdam Zuid neemt grofweg een zesde deel van de bevolking van de arbeidsmarktregio voor zijn rekening. Gezien het belang van werk en onze ambities op dat vlak streven we naar een aandeel van 20% voor Zuid, jaarlijks 366.

Haven Industrie Techniek (2012, regio Rijnmond)		
	Vraag Werkgevers*	Aandeel Zuid
MBO-proces 3-4	230	46
MBO-techniek 3-4	1320	264
MBO-logistiek 3-4	280	56

Deltalinqs geeft, mede op verzoek van het onderwijs, voor een deel van deze verwachte vraag carrièrestartgaranties af, 500 op regionaal niveau. Tevens is afgesproken dat minimaal 20%, dus 100, hiervan voor leerlingen van Zuid wordt gereserveerd. Het streven is echter om een hoger aandeel te bereiken. Het kenniscentrum voor zorg, welzijn en sport Calibris heeft op verzoek van de zorginstellingen en de gemeente Rotterdam een nadere analyse gemaakt van de verwachte tekorten in de zorgsector in de regio Rijnmond tot en met 2013. Uit de cijfers van Calibris blijkt dat (uitgaande van de huidige instroom in de opleidingen) op MBO-niveau 3 en 4 de grootste tekorten worden verwacht. Er zijn grote verschillen in de ernst van de tekorten tussen ziekenhuizen, verpleging en verzorging, thuiszorg, GGZ en gehandicaptenzorg. Voor de thuiszorg wordt een fors tekort aan zorgverleners (MBO 1) verwacht. Door de zorg zijn nog geen baangaranties afgegeven.

Zorg (t/m 2013, regio Rijnmond)		
	Vraag Werkgevers*	Aandeel Zuid
Zorghulp MBO 1	790	160
Verzorgenden MBO 3	830	166
Verpleegkundigen MBO 4	875	176

Werkzoekenden/uitkeringsontvangers

Op basis van concrete businesscases biedt het gemeentelijke cluster Werk en Inkomen (W&I) werkgevers de infrastructuur om arbeidspotentieel van Rotterdamse werkzoekenden - ook die van Zuid - maximaal te ontsluiten. Een betere match tussen werkgever en werkzoekende is het voornaamste doel van deze nieuwe aanpak. Hierover worden met werkgevers - bij voorkeur meerjarige - arrangementen gesloten. Op basis van de verwachte personeelsbehoefte is een aantal concrete deals gemaakt: met de zorgsector, de havensector voor wat betreft de maintenance en met PostNL. Er volgen er meer. Tenminste 40% van de resultaten van het cluster W&I komt ten goede aan Rotterdam Zuid, het proportionele deel in uitkeringsgerechtigden.

Zorg	
Deal W&I	Aandeel Zuid
1095	438

Haven Maintenance	
Deal W&I	Aandeel Zuid
500	200

PostNL Albrandswaard	
Deal W&I	Aandeel Zuid
800	320

Bij aanbestedingen door de gemeente wordt gebruik gemaakt van Social Return On Investment (SROI / de verbeterde 5%-regeling). Bij alle investeringen die de gemeente doet, moet bij het uitschrijven van aanbestedingen een Social Return-paragraaf in het bestek worden opgenomen (staand beleid). De opdrachtnemer dient dan tussen de 5% en 50% van de opdrachtsom te besteden aan de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, of deze op passende wijze te compenseren. Opdrachtnemers van de gemeente kunnen bijvoorbeeld een focuswijk adopteren.

Werkleerbedrijf

Aan de hand van businesscases worden nieuwe vormen van samenwerking verkend, met name gericht op jongeren en werkzoekenden, die op basis van gevraagde startkwalificaties niet direct in echte banen of reguliere opleidingen kunnen instromen. Deze businesscases worden op initiatief van de partners van het programma worden opgesteld. Er zijn geen targets voor opgenomen.

Maatschappelijke inspanning

We verwachten dat iedereen mee doet naar vermogen en iets terug doet voor zijn of haar uitkering. Dat is goed voor de mensen en goed voor de wijk. Het doel is om in de focuswijken te komen tot een op het individu gerichte benadering waarbij de participatieplicht direct gekoppeld is aan vrijwillige inzet in de eigen buurt of straat. Het ontwikkelpotentieel van mensen staat centraal waarbij een passend aanbod hoort.

In de tweede helft van 2012 komt de gemeente met een voorstel voor een gestructureerde gebiedsgerichte aanpak voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, waarbij andere belanghebbende partijen zoals zorg- en welzijnsinstellingen, maar ook woningcorporaties en het bedrijfsleven kunnen aanhaken. Hierbij wordt expliciet aandacht besteed aan de focuswijken op Zuid. In de Children's Zones (gebieden rond deelnemende scholen, in 2014 in alle 7 focuswijken) wordt door de gemeente gestart met Thuishavens. Langs deze weg wordt een eerste stap gemaakt met het inschakelen van mensen met een beperkte inzetbaarheid op de arbeidsmarkt: iedereen kan iets terugdoen, bijvoorbeeld voor zijn eigen buurt of straat.

Thuishavens

Een Thuishaven is een gemeentelijk initiatief en een plek in de buurt waar ondersteuning wordt gegeven aan kwetsbare mensen. Het is een 24 uur steunpunt in de wijk van waaruit cliënten begeleid worden in hun zorg- en woonproblematiek maar ook een steunpunt om op terug te vallen voor cliënten, die al zelfstandig wonen in de wijk. Het is ook een plek waar kwetsbare mensen, die dat kunnen, weer werk gaan verrichten, bijvoorbeeld door de buurt schoon te houden, of door eenmaal in de week te koken voor de ouderen in de buurt. Er is dus wederzijds voordeel. Ook omdat mensen in de wijk met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen krijgen zich beter te kwalificeren met uitzicht op betaald werk. Zo profiteert de buurt mee van de voorzieningen die in de Thuishaven worden geboden. Een Thuishaven mobiliseert bewoners om een sociaal netwerk te vormen voor hun kwetsbare buren. Een Thuishaven versterkt de vitaliteit van de wijk door de kracht en de mogelijkheden in de wijk te mobiliseren en te bundelen.

Schulddienstverlening

Schulden zijn altijd het resultaat van gedrag. Schulden krijg je niet, die maak je. Het aanpakken van schulden heeft alleen zin als het onderliggende gedrag wordt aangepast. Alleen meer voorlichting of schuldbemiddeling door de Kredietbank leidt niet tot een duurzame vermindering van het aantal Rotterdammers met problematische schulden. En de komende jaren neemt het aantal Rotterdamse huishoudens met problematische schulden naar verwachting verder toe.

Een gemiddelde Rotterdammer met problematische schulden heeft in totaal € 30.000 schuld, opgebouwd uit 29 schulden. Van de klanten uit Feijenoord die dienstverlening van de Kredietbank vragen heeft 50% een bijstandsuitkering. In andere wijken varieert dit percentage tussen de 30 en 40%. Een aparte aandachtsgroep zijn (kwetsbare) jongeren. Van alle jongeren in Nederland hebben Rotterdamse jongeren de meeste schulden: 15% van de jongeren tussen de 18 en 25 jaar heeft een betalingsprobleem (het Nederlandse gemiddelde ligt op ruim 8%).

Om dit te keren moet worden gezocht naar innovatieve oplossingen en slimme verbindingen die leiden tot gedragsaanpassing. Daarvoor moet een mentaliteitsverandering teweeg worden gebracht. Rotterdam Zuid zal in de uitwerking daarvan functioneren als proeftuin van de gemeente Rotterdam om innovaties in de praktijk te brengen en ervaringen op te doen. Samen met het UWV wordt verkend hoe mensen die hun baan dreigen kwijt te raken of hebben verloren extra voorgelicht kunnen worden, zodat ze hun uitgaven kunnen aanpassen

aan een lager inkomen. Als bij mensen die een bijstandsuitkering aanvragen de inschatting wordt gemaakt dat er sprake is van (problematische) schuldvorming wordt direct na de toekenning overgegaan tot rechtstreekse betaling van de primaire lasten (water, energie, huur en zorgverzekering) vanuit de uitkering. Hierdoor kunnen huisuitzettingen, en de afsluiting van energie, gas en water worden voorkomen en is de zorgverzekering op orde. De betrokkenheid van grote schuldeisers zoals overheidsinstanties, corporaties, energiebedrijven, zorgverzekeraars, telecom- en postorderbedrijven is cruciaal. Budgetbeheersing maakt deel uit van het instrumentarium dat door de wijkteams in de Children's Zones wordt ingezet.

Werktafel

Voor monitoring van de resultaten van onze afspraken wordt de Werktafel ingesteld. De partners van het Nationaal Programma – cluster W&I, werkgevers en onderwijs - zien hier samen toe op de realisatie van de gemaakte afspraken.

Doorbraken

- *Het cluster Werk en Inkomen zet zich naar rato in voor Zuid.*
Tenminste 40% van de resultaten van het cluster komt ten goede aan Rotterdam Zuid.
- *Het bedrijfsleven biedt carrièrestart-garanties.*
Betrokken partijen zetten hun afspraken over banen voor werkzoekenden en gediplomeerde schoolverlaters om in meetbare resultaten voor Zuid. Deltalinqs gaat voor de regio Rotterdam 500 carrièrestart-garanties afgeven voor MBO 3/4, waarvan minimaal een proportioneel van 20% deel op Zuid. Hierbij is het voor de andere partners op Zuid (met name scholen, leerlingen en ouders) de uitdaging om dit aantal te vergroten. FME en de bouwnijverheid hebben de intentie om een vergelijkbare afspraak te maken.

Specifiek betrokken werkgevers zijn:

1. Zorg: Maasstad en Aafje
2. Haven (maintenance en techniek): de leden van Deltalinqs en de KMR
3. PostNL Albrandswaard
4. De deelnemers aan IkZitopZuid en de gebiedsontwikkeling Hart van Zuid en Nw-Reijerwaard
5. Werkgevers in de tuinbouw (Oostland en Greenery Barendrecht, in navolging van Westland)
6. RET, CIVOM (onderhoud en mobiliteit), Volker Wessels (A4 voorbelasting)

- *Inzet Sociale Teams*
De Sociale Teams worden als onderdeel van de frontlijnaanpak ingezet in de focuswijken.
- *Inzet op activering in de Children's Zones*
Er wordt gericht ingezet op de activering van de mensen die wonen in de Children's Zones; ook van mensen met een beperkte inzetbaarheid op de arbeidsmarkt.
- *Ontwikkeling van Thuishavens in de Children's Zones*
Een convenant thuishavens is ondertekend tussen de gemeente en grote zorginstellingen op het gebied van Maatschappelijke opvang en GGZ. Er wordt zoveel mogelijk getracht verbinding te zoeken met bestaande voorzieningen en locaties
- *Monitor voor inzet op sancties en kortingen*
Zeker op Zuid is het motto: Iedereen die kan werken, moet werken. Voor uitkeringsontvangers geldt dat als gemaakte afspraken niet worden nagekomen er strenger wordt opgetreden (lik op stuk). Er wordt eerder en forser gekort op de uitkering dan voorheen. In de Children's Zones van de focuswijken voert een handhavingsteam dit jaar een gerichte themacontrole uit.

Middelen

Inzet reguliere middelen gemeente Rotterdam, cluster W&I

4.

Wonen

De woningvoorraad in de regio Rotterdam valt te betitelen als imperfect. De woningen op Zuid kenmerken zich door een lage gemiddelde WOZ-waarde, weinig vraag (verergerd in het afgelopen jaar), eenzijdige goedkope, kleine en kwetsbare voorraad en een overmaat aan particuliere verhuurders en verouderd particulier bezit. Op Zuid staan ongeveer 105.000 woningen, waarvan de komende twintig jaar 35.000 woningen (12.000 corporatiewoningen en 23.000 particuliere woningen) verbeterd of vervangen moeten worden.

Het realiseren van nieuwe aantrekkelijke woonmilieus is een manier om sociale stijgers voor Zuid te behouden. Veel Rotterdammers op Zuid slagen er wel degelijk in om zich te ontwikkelen. Probleem is echter, dat veel van hen weer wegtrekken en opgevolgd worden door nieuwe instromers aan de onderkant. Onderdeel van het realiseren van de nieuwe woonmilieus in het huur- en koopsegment is, dat de eenzijdige, goedkope voorraad onttrokken wordt.

De korte termijn, tot en met 2014, richt zich op het behalen van de bestaande doelen, beter beheer, meer handhaving, en het ontwerpen van de lange termijn aanpak. Dit vanwege de grote ambitie, de stagnatie in de markt op dit moment en het niet beschikken over middelen.

Korte termijn 2012-2014

Opgave korte termijn

Het onlangs gepubliceerde onderzoek Komen & Gaan 2011 (COS, gemeente Rotterdam, 2012) laat zien dat het totale migratiesaldo (binnen- en buitenstedelijk) voor Zuid in 2010 voor het eerst sinds jaren licht positief is. Dat wil zeggen: er vestigden zich ongeveer evenveel mensen als er vertrokken. Onderstaande tabel met cijfers uit hetzelfde onderzoek onderbouwen echter de constatering hierboven dat het aandeel van de sociale stijgers in de vestiging niet in verhouding is met het aandeel in vertrek. Vooral wanneer deze percentages in relatie worden gezien tot het aandeel van de betreffende groepen in de zittende bevolking, wordt het beeld van een niet-evenwichtige situatie bevestigd (zie ook toelichting per groep onder de tabel). Het migratiesaldo is gestegen naar het niveau van de jaren negentig en onderwerp van onderzoek. De resultaten worden in de loop van de zomer verwacht.

Vanuit de bredere opgave op Zuid is het streven dan ook om de continue in- en uitstroom/doorstroom van bewoners te reguleren en meer in evenwicht te laten zijn. Op de korte termijn heeft het college van B&W daarbij vooral de focus gelegd op een afname van het aandeel gezinnen met kinderen, hoger opgeleiden en hogere inkomens in de uitstroom uit Zuid (zie targets 2013 in tabel). Om dit te kunnen bewerkstelligen dient minimaal de basis-kwaliteit op het gebied van wonen en de leefomgeving de komende jaren op orde te blijven en op de langere termijn zoals hierboven genoemd waar mogelijk sprake te zijn van een kwaliteitssprong waarbij nieuwe aantrekkelijke woonmilieus worden gerealiseerd.

Zuid	Meting 2006	Meting 2009	Meting 2011	Target 2013**)
Gezinnen				
Aandeel in vertrek	29 %	24 %	29 %	20 %
Aandeel in vestiging	22 %	24 %	24 %	
Aandeel in bevolking	32 %	34 %	32 %	
Hoger opgeleiden				
Aandeel in vertrek	36 %	36 %	37 %	31 %
Aandeel in vestiging	34 %	36 %	32 %	
Aandeel in bevolking*)	16 %	20 %	nb	
Hogere inkomens				
Aandeel in vertrek	48 %	47 %	42 %	40 %
Aandeel in vestiging	34 %	36 %	32 %	
Aandeel in bevolking	39 %	40 %	nb	

Toelichting bij tabel:

Gezinnen

Voor Zuid heeft het aandeel gezinnen met kinderen in de uitstroom zich de laatste twee jaar negatief ontwikkeld en is weer op het niveau van 2006 gekomen. Er hebben zich de afgelopen tijd naar verhouding wel iets meer gezinnen op Zuid gevestigd. Ook bij het aandeel van de gezinnen in de zittende bevolking op Zuid zijn we weer op het niveau van 2006 gekomen. Met betrekking tot het vasthouden van gezinnen met kinderen op Zuid ligt er dus nog een grote opgave.

Hoger opgeleiden

Voor het aandeel vertrekkers van zuid is het beeld over de jaren stabiel in plaats van dalend. Voor de instroom naar Zuid is een daling van het aandeel hoger opgeleiden te zien. Het aandeel hoogopgeleiden in de zittende bevolking is tussen 2006 en 2009 gestegen, voor 2011 zijn geen cijfers beschikbaar.

Hogere inkomens

Het aandeel hogere inkomens (d.w.z. huishoudens met een midden of hoog inkomen) in de uitstroom heeft zich sinds 2006, zowel voor de stad als voor Zuid, voortdurend positief ontwikkeld in de richting van de target voor 2013 (dus een lager deel in de uitstroom). Aan de instroomkant is de ontwikkeling, zowel voor de stad als voor Zuid, minder positief. De ontwikkeling van de inkomensverdeling van de zittende bevolking is alleen voor de periode 2006 – 2009 bekend. En die is weer duidelijk positief, overigens zowel voor de stad als geheel als voor Zuid.

Bron: Komen & Gaan 2009 (COS, 2010) en Komen & Gaan 2011 (COS, 2012)

*) Aandeel in beroepsbevolking. Bron: Statline CBS

***) De meting voor deze targets vindt plaats in het onderzoek Komen & Gaan 2013, maar is bedoeld als eindmeting voor de collegeperiode 2014

Aanpak korte termijn

Om de basiskwaliteit op orde te houden werken de partners van het NPRZ aan vele reguliere werkzaamheden en activiteiten. Hieruit worden een zevental aandachtsgebieden getild die blijvende en extra aandacht vanuit het NPRZ behoeven:

1. Blijvende focus op handhaving. Dit is in de huidige tijd van bezuinigingsdruk een forse opgave. In de zeven focuswijken moet al het vastgoed op heel en veilig worden gecontroleerd, ieder huishouden heeft recht op een fatsoenlijke en veilige woning, zonder ernstige gebreken. Ondanks bezuinigingen moeten de volgende werkzaamheden door de gemeentelijke inzet gegarandeerd worden: klachtbehandeling, handhaven en beëindigen illegale verblijfsinrichtingen, illegale bouw (incidentele handhaving bestemmingsplan) en leegstand. Gezocht wordt naar regelgeving die het mogelijk maakt de aanpak van huisjesmelkers te versterken (bijv. door boetes, een verhuurverbod en het overnemen van het beheer). Een goed investeringsklimaat voor eigenaren is gebaat bij een streng en sluitend handhavingsbeleid.

2. Versterken van het beheer van de particuliere woningvoorraad.

De gemeente zal allianties aangaan met de eigenaren en bewoners in de wijken, en wel langs drie sporen:

I. van sectoraal naar gebiedsgericht; de gemeente ziet woningverbetering als ondersteunend aan de economische en sociale structuurversterking van Zuid.

II. van subsidiëren naar financieren; veel eigenaren hebben een zetje in de rug nodig om te komen tot een duurzame meerjarige onderhoudssystematiek in de oude stadswijken. Maar gelijktijdig vinden we dat eigenaren zo veel mogelijk zelf voor hun onderhoud betalen. Lenen dus in plaats van subsidie als premie op slecht onderhoud;

III. van repressief naar preventief; door het versterken van het onderhoud en beheer van de woningvoorraad in de oude stadswijken, voorkomen we dat deze voorraad verpaupert en met veel tijd geld en energie van de gemeente weer moet worden opgekrikt. VvE 010, de machtigingswet VvE's, de promotie van meerjarige onderhoudssystemen, de coöperatie als beheerinstrument, de ideeën rondom de introductie van een Wijk InvesteringsZone moeten eigenaren in staat stellen om hun wettelijk onderhoud en beheerverplichting waar te maken.

3. De stimulans van de (kwaliteits)verbetering van de particuliere woningvoorraad (kluswoningen, samenvoegingen in met name Oud-Charlois, particulier opdrachtgeverschap) wordt doorgezet en vormt de verbinding tussen de korte en lange termijn aanpak voor de particuliere voorraad. Concreet wordt het samenvoegen in Oud-Charlois gestimuleerd en is daarvoor 2 miljoen euro beschikbaar gesteld. Uiteindelijke doel (in 2020) is om 1000 beneden- en

bovenwoningen omgevormd te hebben tot 500 eengezinswoningen. Daarnaast wordt de Boergoensehof (investeringsvolume 1,8 miljoen) getransformeerd tot een hoogwaardiger woonomgeving als verbindende schakel tussen de historische kern en de Boergoensevliet in Oud-Charlois. In de wijk Carnisse wordt Oud-Carnisse (centraal gelegen buurt) structureel verbeterd, en zijn er ook middelen beschikbaar voor sloop-nieuwbouw. Al deze maatregelen zijn alleen mogelijk door de ISV3-bijdrage van het Rijk.

Voor de kluswoningen en het particulier opdrachtgeverschap wordt nu geïnventariseerd in hoeverre gemeentelijk vastgoed hiervoor extra ingezet kan worden bovenop de lopende afspraken.

4. Realisatie van nieuwbouwwoningen, met name voor behoud van gewenste doelgroepen
In de zeven focuswijken kan in de periode 2012 t/m 2014 gestart worden met de bouw van 873 woningen. Vanuit gemeentelijke zijde zijn de bijdragen aan deze projecten gedekt (door

VVE010
Door het versterken van onderhoud en beheer wordt eerder in het proces al bijgestuurd om verpaupering geen kans te geven. Vve 010 is opgericht voor het beheer en onderhoud van kleine Vve's in de oude stadswijken. VVE-010 is een samenwerkingsverband tussen de gemeente Rotterdam en de woningcorporaties Woonstad Rotterdam, Woonbron en Havensteder. VVE-010 is onafhankelijk en kiest daarbij steeds voor het belang van de eigenaren.

middel van bijdragen uit grondexploitaties of subsidies). Of deze aantallen daadwerkelijk gehaald worden, is afhankelijk van de marktvraag, kortom de afzetbaarheid. Daarnaast is de investeringskracht van woningbouwcorporatie Vestia nu in het geding, en dat betekent een eventuele overdracht van meer dan 500 te bouwen woningen in deze periode uit onderstaande lijst. Andere ontwikkelende en investerende bedrijven onderzoeken nu of zij bouwprojecten van Vestia over kunnen nemen.

Geplande nieuwbouwwoningen in de zeven focuswijken 2012 t/m 2014

Wijk	Projecten	Aantal te slopen/gesloopte woningen	Aantal nieuw te bouwen woningen
Oud - Charlois	FR. BEKKER/BOERGOEN (BOERGOENSE VESTE) OOSTVOORNSESTRAAT 7 ZUIDHOEK 30-36 VOORNSEHOF APOSTOLISCHE KERKGENOOTSCHAP	153	125
Carnisse	CLOCKHUYS		23
Tarwewijk	MILLINX FASE 4 HELLEVOET WEST (BRIELSELAAN)	26	17
Hillesluis	GRONINGERSTRAAT FASE 1		25
Afrikaanderwijk-Parkstad	BLOEMFONTEIN FASE 1 BLOEMFONTEIN FASE 2 PARKSTAD BLOK L FASE 1 PARKSTAD BLOK F (HUIS OP ZUID) PARKSTAD BLOK L FASE 2 BLOK B2 LEEUWENKUIL BLOK B1 BRABANTSE HUISJES	376	539
Feijenoord	ORANJEBOOMSTRAAT D'ORANJEBOOM FASE 1	89	144
TOTAAL		644	873 Inclusief 500 van Vestia

5. Vergroening van de stadswijken (bestaand)

Naast investeringen in de woningvoorraad wordt tegelijkertijd in vergroening van de meest stenige stadswijken geïnvesteerd. Vanuit de collegetarget vergroenen is in 2012 2 miljoen euro beschikbaar gesteld. Drie focuswijken op Zuid kunnen hieruit putten: Carnisse, Bloemhof en Afrikaanderwijk.

In de lijst hieronder staan de overige projecten in de openbare ruimte. Deze zijn voor een groot deel al uitgevoerd, of vergevorderd qua planvoorbereiding. Onderstaande projecten zijn met ISV3-middelen gefinancierd. Investeringen in de buitenruimte zijn ook na deze periode noodzakelijk om het woon- en leefklimaat op Zuid te verbeteren. Door het stopzetten van de rijksbijdrage (ISV) en sterk teruglopende gemeentelijke middelen komen deze ernstig in het gedrang.

Projecten in de openbare ruimte, periode 2011 t/m 2014	Toegekend in mln
Revitalisering winkelgebied Boulevard-Zuid	2,8
Herinrichting Zuidplein	1,6
Bas Jungeriusstraat	0,6
Programma intensief beheer Mijnkintbuurt	5,4
Siloplein	0,3
IP kern Oud-Charlois (Gouwstraat eo)	1,5
Bloemhofpleinbuurt (straten excl. Plein)	1,7
IP Beijerkop (begin Beijerlandse laan) + Groningerstraat	2,0
IP Hillevliet	2,5
IP Strevelsweg	0,5
Motorstraatgebied Buitenruimte	9,3
Totaal	28,0

6. Verbetering van de bereikbaarheid van Zuid (bestaand)

Vooruitlopend op structurele ingrepen is een bereikbaarheidsprogramma voor de periode tot 2020 ontwikkeld dat met korte termijn ingrepen het lange termijn perspectief dichterbij brengt. Dit pakket van 'aanloopinvesteringen openbaar vervoer op Zuid' is ondergebracht in het programma Beter Benutten van I&M, Provincie en Stadsregio. Het bereikbaarheidsprogramma is de eerste fasering om toe te werken naar de kwaliteitsprong voor het openbaar vervoer op Zuid. Opgenomen in programma Beter Benutten Rotterdam, incl. financiële reserveringen:

Maatregel	Totale investering	Rijk	Regio (SR, gemeente, markt)
Stedenbaanstation Stadionpark	12600000	8600000	4000000
Fietsveer Feijenoord – Kralingen	2000000	1000000	1000000
Haalbaarheidsstudie busverbinding Zuidplein – Stadionpark – Capelsebrug	50000	25000	25000
Personenvervoer over water Stadshavens *	5400000	1000000	
Flex Feijenoord (fijnmazig doelgroepenvervoer)	360000	180000	

De stichting Flexvervoer heeft een projectplan opgesteld waarmee de komende 3 jaar elektrische tuktuk gaan rijden op Zuid te beginnen in de wijk Feijenoord (staand beleid). In september 2012 zal flex vervoer op Zuid starten. De bewoners en ondernemers kunnen gebruik maken van dit type vervoer, waar het vooral gaat om de kleinschalige verplaatsingen in de wijk. Flex op Zuid is ontwikkeld vanuit de ervaringen uit het lopende project in Overschie. Het is de bedoeling dit type vervoer verder op Zuid uit te rollen en met name in de oude stadswijken.

7. Wijkeconomie

Stevig ondernemerschap op Zuid is een belangrijke drager voor de ontwikkeling. Het gaat niet alleen om financiën, maar ook om andere inzet van regelgeving, ontheffingen, parkeerbeleid rond winkelcentra en stimulering van innovatie. De deelgemeentebesturen en de gemeente zullen hiervoor in 2012 met nadere voorstellen komen.

8. Meer controle bij inschrijving GBA

Malafide particuliere eigenaren hebben bij de inschrijving via de gemeente te veel ruimte omdat er vaak alleen een administratieve controle plaatsvindt. Ook als er al meerdere personen in de woning staan ingeschreven kan een eigenaar of nieuwe huurder zonder overlegging van een huurcontract of verhuurdersverklaring worden ingeschreven. Ook laten eigenaren personen inschrijven die er feitelijk niet gaan wonen, waardoor die personen fraude kunnen plegen met toeslagen en uitkeringen (meestal ontvangt de huisbaas een maandelijkse vergoeding voor fakebewoning en zorgt hij voor de correspondentie). De oplossing is om 100 procent inschrijvingscontroles bij particuliere eigenaren te starten in de gebieden van de Children's Zones. Fysieke controles, dus controleren in de woning door Stadstoezicht, daarna GBA-inschrijving pas definitief maken of weigeren. Als een eigenaar het vaker fout doet, dan bundelt de gemeente alle mogelijke controles op het totale bezit van de eigenaar. Resultaat is dan beter voelbaar en afschrikwekkender. Daarnaast wordt de verhuurdersverklaring weer ingevoerd.

Doorbraken korte termijn

- De werking van de huisvestingsvergunning op grond van de Rotterdamwet in Bloemhof, Carnisse, Hillesluis, Oud-Charlois en Tarwewijk is recentelijk opnieuw geëvalueerd door het Centrum voor Onderzoek en Statistiek. Op basis van de uitkomsten hiervan zullen voorstellen aan de gemeenteraad worden voorgelegd ten aanzien van:
 - o 1. een eventuele uitbreiding van het aantal gebieden waar de huisvestingsvergunning van toepassing is, of waar op andere wijze gestuurd wordt op de instroom van kansarmen
 - o 2. de wijze van registratie van arbeidsmigranten in de Gemeentelijke Basisregistratie en de Registratie Niet-Ingezetenen
 - o 3. de opsporing van niet-geregistreerde, maar wel feitelijke bewoners zonder huisvestingsvergunning.
- Daarnaast wordt een impactanalyse uitgevoerd van de migratiestromen naar Rotterdam Zuid op de doelen van het Nationaal Programma. Op basis daarvan kunnen nog aanvullende voorstellen nodig zijn.
- 100 procent inschrijvingscontroles te starten in de Children's Zones. Fysieke controles, dus controleren en daarna GBA-inschrijving pas definitief maken of weigeren.
- Rotterdam-Zuid kent een relatief goedkoop woningaanbod. Dezelfde kwaliteit woning is op Zuid enkele honderden euro's per vierkante meter goedkoper dan elders in de regio. In overleg met de Nationale Hypotheek-Garantie (NHG), banken en hypotheekverstrekkers worden verschillende maatregelen verkend:
 - o Uitgewerkt wordt in hoeverre huishoudens die op Zuid in financiële problemen zijn gekomen, in een constructie met NHG, schuldhulpverlening en eventueel een woningbouwcorporatie geholpen kunnen worden, zodanig dat het huishouden efficiënter de schuld kan afbouwen, en de instanties minder verlies moeten nemen.
 - o Met NHG wordt een plan opgesteld dat er op is gericht dat bij een onvermijdelijke verkoop vanwege betalingsproblemen een veilingverkoop wordt verkomen evenals de daarmee verbonden onnodige hoge restschuld. Hiertoe zal met geldgevers worden afgesproken dat huishoudens meer tijd zullen krijgen voor een onderhandse verkoop, ook zal hulp worden aangeboden om de woning onderhands te verkopen. Inkoop van de woning zal ook tot de mogelijkheden gaan behoren om verkoop via de veiling te voorkomen.
- Ook moet er energie en tijd in de promotie van de woningmarkt van Zuid gestopt worden. Starters die bijvoorbeeld elders in de regio de hypotheek voor hun beoogde woning niet rond kunnen krijgen worden door de hypotheekverstrekker gewezen op het aanbod in Zuid ('zelfde type woning voor minder geld' (ongeveer 10% tot 20% goedkoper).

Middelen korte termijn

Maatregelen gericht op het verbeteren van de particuliere voorraad, de buitenruimte en de bereikbaarheid zijn voor de komende jaren gedekt. De realisatie van de nieuwbouwwoningen is afhankelijk van de markt. Voor het regulier handhaven en het versterken van het beheer van de particuliere woningvoorraad op Zuid is momenteel onvoldoende dekking beschikbaar.

Lange termijn 2014-2030

Opgave lange termijn

Centraal staat het creëren van meer aantrekkelijke woonmilieus op Zuid waarmee sociale stijgers en middeninkomens worden vastgehouden op Zuid. Het streven is om de continue in- en uitstroom/doorstroom van bewoners te stoppen en meer in evenwicht te laten zijn. Het vervangen en verbeteren van 35.000 woningen (een derde van alle woningen op Zuid) in de komende 20 jaar is daarbij de opgave. In deze periode vindt er voor 10.000 woningen sloop plaats of zeer grootschalige renovatie. Indicatief is met deze opgave een bedrag van 50 mln. euro per jaar gemoeid (100.000 euro tekort per woning gedurende 20 jaren). Dit gaat de financiële investeringskracht van de gemeente en de woningbouwcorporaties ter plaatse te boven.

Op de lange termijn zijn ook investeringen in de bereikbaarheid nodig, een goede bereikbaarheid is randvoorwaardelijk voor economische groei. In deze regio zijn krachtige economische sectoren aanwezig, vooral in het haven en industrieel complex, en de zorg. Een goede bereikbaarheid is van essentieel belang voor de economische groei in de toekomst. Daarnaast wordt Rotterdam-Zuid versterkt door de verdere ontwikkeling van economische brandpunten, de Kop van Zuid, Hart van Zuid, Stadshavens, en wellicht het Stadionpark.

Doel 2020:

- Percentage koopwoningen op Zuid in 2020 op Rotterdams gemiddelde : huidig 27% op Zuid naar 33% in 2020

Doel 2030:

- Percentage koopwoningen van Zuid in 2030 op niveau van G4: van 27% nu naar 40% in 2030

Vergelijking G4 samenstelling woningvoorraad

	Totaal aantal woningen	% koopwoningen	% huurwoningen
Amsterdam	390.913	24,4	75,6
Rotterdam	289.438	30	70
Den Haag	234.377	46,6	53,4
Utrecht	129.032	50,6	49,4
Totaal G4	1.043.760	34,2	65,8
Rotterdam Zuid	94.151	27	73

Bron: G4 in cijfers, peiljaar voor vergelijking is 2009

Vergelijking G4

Percentages Lage, Midden en Hoge Inkomens

	Totaal aantal huishoudens	% Laag: onderste 40% (tot €19.100)	% Midden: middelste 40% (tot €30.600)	% hoog: bovenste 20% (v.a. €30.600)
Amsterdam	376.040	47 %	32 %	21 %
Rotterdam	275.020	51 %	34 %	15 %
Den Haag	223.610	46 %	34 %	20 %
Utrecht	129.780	38 %	38 %	25 %
Totaal G4	1.004.450	47 %	34 %	20 %
Rotterdam Zuid	88820	59 %	32 %	9 %

Bron: G4 in cijfers en COS, peiljaar voor vergelijking is 2009

Een andere graadmeter is de verhouding lage, midden- en hoge inkomens. Bij elke meting wordt van een vaste landelijke verhouding van 40-40-20 uitgegaan: de inkomensgrens is dus variabel, en wordt aan die verhouding aangepast. Rotterdam Zuid steekt op dit moment schril af tegen deze 40-40-20 verhouding. Ook het huidige G4-gemiddelde van 47-34-20 is ver weg.

Aanpak lange termijn

Voor de lange termijn-ontwikkeling van Rotterdam-Zuid (aanpak 35.000 woningen) is er een vijftal aandachtsgebieden van belang. Die worden hieronder achtereenvolgens beschreven. Daarnaast wordt een gezamenlijke ruimtelijk-economische ambitie en ontwikkelstrategie gemaakt. De komende maanden worden hiervoor met betrokken partners gesprekken gevoerd over de ambitie per wijk en op het niveau van Zuid. De vier woningbouwcorporaties hebben hiervoor als input hun recente visie 'Zuid wil vooruit' gemaakt, en aangegeven dat zij de komende 20 jaar minimaal 12.000 woningen op Zuid gaan verbeteren. Dat is inclusief de projecten van Vestia, waarvoor nu oplossingen worden gezocht. Corporaties hebben ook aangegeven dat dit doel afhankelijk is van marktomstandigheden en van maatregelen die van invloed zijn op de investeringskracht van corporaties. Onderstaande weergave is het startpunt voor deze gesprekken met de partners (waaronder de betrokken woningcorporaties).

1. Fysieke verbetering van de zeven focuswijken

Specifiek voor de fysieke verbetering van de drie Charloisse focuswijken (Oud-Charlois, Carnisse, Tarwewijk) is de huidige – voornamelijk particuliere - woningvoorraad zo eenzijdig en moeizaam te transformeren dat daar op termijn structureel ingrijpen noodzakelijk is. Om deze aanpak uit te voeren is een forse financiële bijdrage noodzakelijk. De financiering van deze opgave is nog niet gedekt.

In Oud-Charlois worden de bestaande kwaliteiten verder uitgebouwd: meer eengezinswoningen toevoegen (nieuwbouw maar ook door het stimuleren van samenvoelingen). De vestiging van grotere schone bedrijven en opleidingscentra in het maritiem cluster is kansrijk in de Spuizone van Oud Charlois, op de Sluisjesdijk en langs de Maashaven. De Spuizone en delen van Sluisjesdijk kunnen geleidelijk aan getransformeerd worden.

Voor de fysieke verbetering van de vier Feijenoordse focuswijken geldt dat twee van de vier betrokken rotterdamse corporaties zowel intensief werken aan de verbetering van de vier Feijenoordse wijken (Feijenoord, Afrikaanderwijk, Bloemhof en Hillesluis). Zo is nu de sloop voor de aanpak van de Afrikaanderwijk gestart, gekoppeld aan de ontwikkeling van Parkstad. Hiermee wordt het noordoostelijk deel van de wijk getransformeerd naar een grondgebonden milieu.

Delen van Bloemhof en Hillesluis lenen zich voor een vernieuwing van de woningvoorraad op grotere schaal op de langere termijn. Woonstad en Vestia werken in samenwerking met andere partners de komende periode deze plannen verder uit. De ruimtelijke structuur is geschikt voor een complex-gewijze aanpak, met name in de zuidelijke delen van deze wijken. De opgave richt zich op het creëren (en ook behouden) van een rustig grondgebonden woonmilieu, met meer ruimte en groen. Het stapsgewijs toevoegen van meer openbare ruimte in deze wijken zal de leefbaarheid aanzienlijk verbeteren. Gekoppeld aan deze aanpak zal ook het verbeteren van het aangrenzende particulier bezit uitgangspunt zijn. Dit is vaker een pandsgewijze aanpak. Feijenoord kent een geleidelijke vernieuwingsaanpak die complex-gewijs kan plaatsvinden.

Samenvattend: De aanpak van de zeven focuswijken is een proces van lange adem waar tegelijkertijd op meerdere sporen moet worden ingezet. In de zeven wijken worden de komende 20 jaar een zeer fors aantal woningen aangepakt (gerenoveerd, structurele VVE-aanpak, sloop), gecombineerd met investeringen in de economie en ondernemerschap, de buitenruimte en bereikbaarheid.

Zuid verdeeld naar:	Woningen aan te pakken t/m 2030 (renovatie, VVE-aanpak, sloop)	Woningen vernieuwd t/m 2030 (renovatie, VVE-aanpak, nieuwbouw)
Kop van Zuid	1500	3500
Focuswijken	20300	15400
Tuinstiteden & tuindorpen*	14500	16200
Totaal	36300	35100

* Hieronder wordt verstaan de Wielewaal, Pendrecht, Zuidwijk, Vreewijk en geheel IJsselmonde

Door verdichting in de Kop van Zuid en in mindere mate in de tuinsteden en tuindorpen op Zuid, en een verdunning in de focuswijken blijft het totale saldo van de woningvoorraad op Zuid nagenoeg op nul. Dat is goed voor het draagvlak van de kleinschalige economie en de voorzieningen. Het uitgangspunt bij de verdeling tussen aan te pakken en te vernieuwen woningen is bij het Nationaal Programma één derde/ twee derde: 12.000 corporatiewoningen en 23.000 particuliere woningen.

2. Versterking van de economische brandpunten

Rotterdam Zuid heeft met de Kop van Zuid, de Zorgboulevard, Hart van Zuid, Stadshavens en Stadionpark belangrijke economische brandpunten binnen haar grenzen. Deze locaties hebben een stedelijke, regionale en deels zelfs nationale functie. Ze bieden mogelijkheden voor het versterken van het economisch klimaat en de identiteit van Zuid. Ze brengen nieuwe werkgelegenheid en bedrijvigheid naar Zuid, bieden opleidingsplaatsen en hebben grote leefbaarheids-effecten op de omliggende wijken. Ook kleinere economische brandpunten, zoals bedrijventerreinen, rivieroeveren of locaties in de wijken, zijn van eenzelfde betekenis. Zij worden gezien als belangrijke katalysatoren om te komen tot een evenwichtig stadsdeel. Dit wordt bijvoorbeeld onderstreept door het recente rapport van de Kamer van Koophandel “de vergeten parels van Zuid” over de bestaande bedrijventerreinen in dit gebied. Hier gaat het om 20.000 directe en indirecte banen in de Rotterdam.

Niet alle brandpunten kunnen tegelijkertijd en met dezelfde inzet tot ontwikkeling komen. Daarvoor is de regionale en stedelijke vraag naar kantoren, bedrijfsruimtes, woningen, retail en andere voorzieningen te beperkt. Daarom is geprioriteerd in de ontwikkeling van de grote brandpunten en zijn de ontwikkelingsmogelijkheden afhankelijk van de verbetering van de bereikbaarheidspositie van de gebieden. Daarnaast wordt ingezet op het uitbouwen van krachtige economische sectoren die al aanwezig zijn in de gebieden, daarmee krijgt ieder brandpunt een eigen profiel.

3. Verbetering van de bereikbaarheid

Ten aanzien van de kwaliteitssprong in de bereikbaarheid is geconcludeerd dat grootschalige infrastructurele ingrepen (combinatie van intercitystation op Zuid en een volledige openbaar vervoer tangent) op de lange termijn het meest bijdragen aan de bereikbaarheid, netwerkcapaciteit en sociaaleconomische positie van Zuid, maar dat deze op dit moment onvoldoende

rendabel zijn. Er is daardoor onvoldoende financieel draagvlak bij het Rijk en de regio voor nieuwe grootschalige ingrepen op stedelijke en regionale schaal. Daarom is afgesproken om gefaseerd toe te werken naar een kwaliteitssprong via een groeimodel.

Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar de periode tot 2020 en de periode daarna. Zodra er zicht is op bekostiging en relevante ruimtelijke en sociaaleconomische ontwikkelingen op Rotterdam Zuid, kan besloten worden tot verdere uitwerking van de grootschalige ingrepen voor de lange termijn (tot 2030). Het komend jaar wordt samen met NS en Prorail een haalbaarheidsstudie gedaan naar een nieuw Stedenbaan station rondom het Stadionparkgebied. Dit nieuwe Station kan op lange termijn uitgroeien naar het intercitystation op Zuid,

4. Versterking van de kleinschalige economie

Naast de grootschalige economie, geconcentreerd op brandpunten en bedrijventerreinen, is de kleinschalige economie van belang. Kleinschalige bedrijvigheid is van betekenis voor de werkgelegenheid én speelt een rol in de beleving van woonmilieus. In totaal was het kleinbedrijf (< 10 werkzame personen) goed voor ruim 88.000 arbeidsplaatsen in de stad in 2011. Kleine ondernemers zijn vaker gevestigd in de woonwijken. Ze bieden werkgelegenheid en dragen ook bij aan de sociale cohesie. Ze hebben belang bij een schone en veilige omgeving en zijn bereid daaraan bij te dragen. Het belang hiervan komt ook terug in het reeds aangehaalde onderzoek van de Kamer van Koophandel.

Er is een stijging te zien van het aantal zelfstandige ondernemers zonder personeel (ZZP-ers), variërend van consultants tot meubelmakers, interieurontwerpers, schoonheidsspecialisten en stukadoors. Vaak kiezen zij voor een bedrijf aan huis of voor kleinschalige bedrijfsruimtes. Hiermee worden woonwijken ook interessante werkmilieus. De mogelijkheden voor startende en groeiende bedrijven om zich te vestigen in wijken op Zuid kunnen worden verbeterd. In de oude stadswijken is sprake van een overaanbod aan detailhandel van beperkte kwaliteit en met beperkt investeringsvermogen. Hierdoor heeft de wijk economie veelal een armoedige uitstraling met relatief veel leegstand. De transformatie van niet courante winkelvoorraad biedt kansen en zo ook de aanpak van delen van de woningvoorraad. Woningen met voldoende ruimte om werken aan huis mogelijk te maken (zoals in de kluswoningen), voorzieningen als ontmoetings-, ontvangst- en vergaderruimtes in de buurt en de ontwikkeling van kleinschalige bedrijfsverzamel panden zijn mogelijkheden. Ook broedplaatsen voor ondernemerschap als de Creative factory, het wijkatelier, etc. zijn succesvolle projecten voor stimulering van de wijk economie. Deze zijn dragers voor economie op het gebied van ambacht, vakmanschap en de creatieve sector.

5. Afspraken met de regio

Op de regionale woningmarkt is nog steeds sprake van een disbalans: Rotterdam heeft een overmaat aan goedkope woningen terwijl enkele omliggende gemeenten een sociale voorraad hebben die kleiner is dan de omvang van de doelgroep. Met die buurgemeenten zijn recent procesafspraken gemaakt over het terugbrengen van de onevenwichtige verdeling van goedkope woningen. In de regionale woningbouwafspraken die in 2014 worden herzien, moet ook rekening gehouden worden met de extra ambitie op Zuid.

In regionaal verband zijn met de regionale woonruimteverordening afspraken gemaakt over de woonruimteverdeling die in principe goed functioneren. Aandachtspunt in dit verband is de besluitvorming rond de bestuurlijke organisatie van Nederland. Opheffing van de WGR+-gebieden impliceert dat de wettelijk verplichte regionale woonruimteverdeling komt te vervallen. De nieuwe Huisvestingswet voorziet op dit moment niet in een oplossing.

Doorbraken lange termijn

Er is op regionaal en landelijk niveau (met steun van provincie en rijk) overeenstemming nodig over de komende bouwprogrammering en de inzet in de particuliere voorraad. Hierbij hebben we ook hulp nodig van gemeenten en corporaties buiten Rotterdam en het rijk.

Uiteindelijk moet er een oplossing komen waarbij er met nieuwe financieringsmodellen extra investeringen in de voorraad op Zuid kunnen komen. De inzet van een nieuwe coöperatie als beheermodel is hierbij een optie.

In overleg met de Europese Unie wordt nagegaan welke wet- en regelgeving niet een averechtse werking heeft op Rotterdam Zuid. Ook moet onderzocht worden in hoeverre Zuid als achterstandsgebied in aanmerking komt voor extra Europese middelen en voor uitzonderingsopties wat betreft EU-regelgeving.

Functiewijzigingen van oude winkelpanden die overblijven; geschikt maken voor andere vormen van ondernemerschap en verbeteren uitstraling.

Middelen lange termijn

Inzet corporaties (regionaal of landelijk).

Eventueel vervolg op het ISV

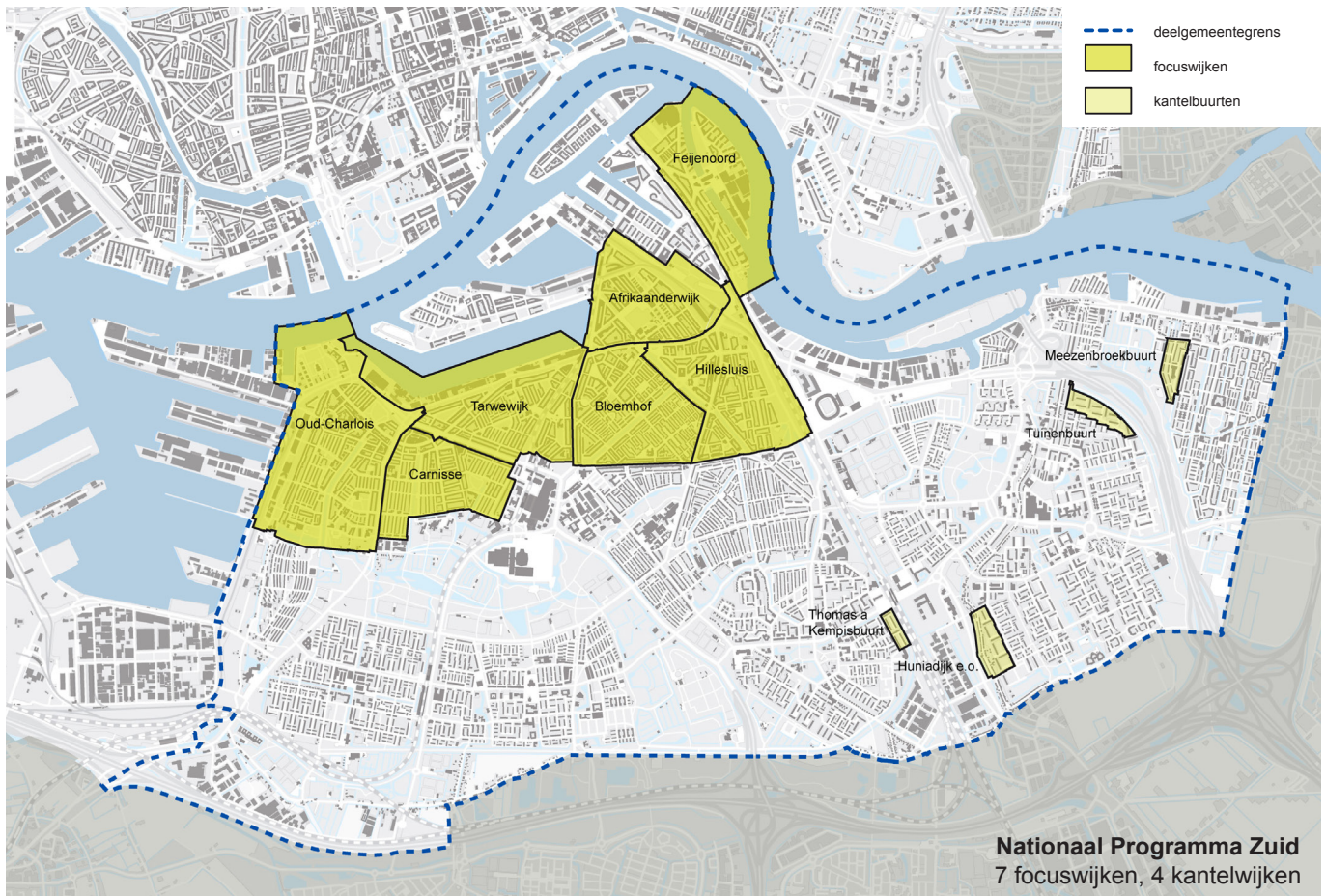
Inzet op EU-fondsen 2014-2020 (EFRO/ESF)

De Rotterdamse investeringsruimte is in de komende jaren zeer beperkt. Voor de VIP-gebieden op Zuid (Hart van Zuid, Stadionpark) heeft de gemeente de financiële middelen in de lange termijn investeringsplanning gereserveerd.

Voor de periode 2010-2014 wordt er vanuit de ISV3-subsidie bijna 70 miljoen euro in de drie deelgemeenten IJsselmonde, Charlois en Feijenoord geïnvesteerd. Het wegvallen van die subsidie na 2014 is dan ook een groot gevaar voor de beweging die er op Zuid gemaakt moet worden.

5. Wijkprogramma's

Ten behoeve van het nationaal programma is een traject gestart om wijkprogramma's op te stellen, om uiteindelijk te komen tot een meer effectieve inzet van met name gemeentelijke middelen op Zuid. Dit vormt een verdere invulling van het reeds gestarte gebiedsgericht werken in Rotterdam. Er worden wijkprogramma's opgesteld voor de 7 focuswijken en 4 kantelbuurten.

Programmasturing

De gebieden worden aangestuurd door gebiedsmanagers van de deelgemeenten. De deelgemeenten en het Nationaal Programma Rotterdam Zuid monitoren gezamenlijk de voortgang. Het startpunt is dat er gewerkt wordt aan een gedeeld beeld van de verwachte resultaten voor de wijk. Deze verwachting afgezet tegen de huidige situatie bepaalt de opgave van de wijk. Door tevens gezamenlijk een strategie te bepalen worden de hoofdlijnen van de aanpak duidelijk. Deze worden vertaald naar smart-doelstellingen op wijkniveau.

Door hierbij koppelingen te maken tussen doelstellingen en inspanningen op mens-niveau (leerlingen, huishoudens, uitkeringsgerechtigden, etc.) wordt "bottom up" de opgave van een wijk verder uitgewerkt. Reeds bij de start van het wijkprogramma is dan niet alleen zicht op of de goede dingen worden gedaan maar ook of de omvang van die activiteiten voldoende is (zie het voorbeeld in het kader verderop). Scherper sturen op prioriteiten binnen en tussen gebieden wordt hierdoor mogelijk. Net als het sturen op de samenhang van de activiteiten die worden uitgevoerd.

Tijdens de uitvoering van het programma wordt gerapporteerd op voortgang van de inspanningen (1x per half jaar), het behalen van de resultaten (1x per jaar) en het bereiken van de doelstellingen. Zie bijgaande figuur voor de programmacyclus.

WIJKPROGRAMMA's via DIN-SYSTEMATIEK

DIN/M

Er wordt gewerkt met een DIN (doel-inspanningen-netwerk). In essentie een korte samenvatting van een wijkprogramma. In de DIN wordt vastgelegd:

- de ambitie voor een wijk in 2030 (lange termijn visie/doelen) en 2015
- de doelen/effekten voor 2015 (korte termijn strategie)
- welke inspanningen daarvoor worden ingezet
- eventueel welke middelen daarvoor nodig zijn (DIN/M)
- zowel de concrete resultaten van de inspanningen als de effect resultaten (mens-niveau)

Op de volgende pagina is een verkleinde versie opgenomen.

Gebiedsmanagers
Deelgemeente Feijenoord heeft 2 gebiedsmanagers: <ul style="list-style-type: none"> • Ineke van der Meer voor Afrikaanderwijk, Bloemhof en Hillesluis • Luuk Sprengers voor Feijenoord, Katendrecht, Noordereiland, Kop van Zuid (incl. Wilhelminapier) en Vreewijk.
Deelgemeente Charlois heeft 3 gebiedsmanagers: <ul style="list-style-type: none"> • Irma Bijk voor Oud Charlois, Heijplaat en Wielewaal • Johan Geracets (a.i.) voor Carnisse en Tarwewijk • Katja Horeman voor Zuidwijk en Pendrecht
Deelgemeente IJsselmonde heeft 3 gebiedsmanagers: <ul style="list-style-type: none"> • Harry Kraaijeveld voor Lombardijen (incl. Thomas a Kempisbuurt) • Ingrid Koenraats voor de buurten Groenenhagen Tuinenhoven (incl. Tuinenbuurt), Kreekhuisen Hordijkerveld (incl. Huniadijk) en Rijeroord van Groot IJsselmonde • Marcel Dekker voor Oud-IJsselmonde, Beverwaard (incl. Meezenbroekbuurt) en de overige delen van Groot IJsselmonde

Het zijn de gebiedsmanagers van de deelgemeenten die sturen met de wijkprogramma's in hun gebieden. Inmiddels zijn de wijkprogramma's voor de 7 focuswijken door de deelgemeenten gemaakt en is er samen met de gemeentelijke diensten een traject gestart om te bepalen in hoeverre aan deze opgave kan worden voldaan. Het gaat daarbij over de resultaten die de komende vier jaar benodigd zijn om de eerste stap naar de doelen van het Nationaal Programma te kunnen maken. Eventuele knelpunten (d.w.z. tekort aan middelen of haalbaarheid) in de wijkprogramma's zullen op korte termijn worden opgepakt opdat er gezamenlijke keuzes kunnen worden voorbereid.

Wijken	Aantal bewoners (2011)	Aantal woningen (2011)
Afrikaanderwijk	8923	3720
Bloemhof	13744	6301
Hillesluis	11129	5005
Feijenoord	7333	5959
Carnisse	10739	5929
Oud Charlois	12923	6516
Tarwewijk	11937	5929
Totaal	76728	36475
Totaal Zuid	193982	95102

Zeven focuswijken

Dit kan er toe leiden dat middelen met meer focus op Zuid worden ingezet (en daarmee minder of later op Noord), ook kan de conclusie zijn dat sommige doelen beter te bereiken zijn op een andere, goedkopere manier of dat er alternatieve middelen aangeboord moeten worden. Het laatste alternatief is om (een beperkt) aantal acties voor Zuid uit te stellen / te temporiseren. Dit is echter ongewenst aangezien er voor Zuid ambitieuze doelen zijn gedefinieerd om uiteindelijk te groeien naar het G4-gemiddelde.

Naast het richten van de "reguliere" gemeentelijke inspanningen worden met deze werkwijze ook de activiteiten die via de aanpak van de pijlers (school, werk en wonen) van het Nationaal Programma tot uitvoering worden gebracht, gericht op de opgaven van de specifieke wijken.

In een aparte bijlage is van elke focuswijk de bijbehorende DIN opgenomen. Hoewel nog niet alle onderwerpen op mens-niveau zijn/kunnen worden uitgewerkt in deze wijkprogramma, start de uitvoering én de monitoring van het programma. Werkende weg worden verbeteringen aangebracht.

Er wordt gewerkt vanuit een gedeeld toekomst beeld. Voor de focuswijken in Charlois is het toekomstbeeld grotendeels door de deelgemeente, de gemeenten en de betrokken corporaties ingevuld. Voor de wijken in Feijenoord is het gepland.

Buurten	Aantal bewoners (2011)	Aantal huizen (2011)
Thomas a Kempisbuurt	544	256
Huniadijk	756	408
Tuinenbuurt	783	453
Meezenbuurt	1027	459
Totaal	3110	1576
Totaal Zuid	193982	95102

Vier kantelbuurten

De kantelbuurten hebben veel kenmerken die vergelijkbaar zijn met die van de focuswijken. Het is hier vooral zaak om te zorgen dat ze aan de goede kant blijven. Voor de 4 kantelbuurten van IJsselmonde wordt door de deelgemeente Bureau Frontlijn ingezet. Hiermee zijn op korte termijn resultaten te behalen. In een later stadium zullen net als voor alle wijken Zuid voor de wijken van IJsselmonde wijkprogramma's worden opgesteld.

In de aparte bijlage zijn voor 2 kantelbuurten bijbehorende concept DIN's opgenomen. Afstemming over uitvoerbaarheid en haalbaarheid met de clusters moet nog worden opgestart. Net als bij de focuswijken zullen werkende weg verbeteringen worden aangebracht.

Voorbeeldwijk

Ambitie

ER-doelen 2030

SMART-doelen 2030

SMART-doelen 2015

Strategieën en doelen 2015

Inspanningen

Wijk	Wijkdeel	Wijkdeelnummer	Wijkdeelomschrijving	Wijkdeelnummer	Wijkdeelomschrijving
Wijk	Wijkdeel	Wijkdeelnummer	Wijkdeelomschrijving	Wijkdeelnummer	Wijkdeelomschrijving

Resultaten voor 2015

Wijk	Wijkdeel	Wijkdeelnummer	Wijkdeelomschrijving	Wijkdeelnummer	Wijkdeelomschrijving
Wijk	Wijkdeel	Wijkdeelnummer	Wijkdeelomschrijving	Wijkdeelnummer	Wijkdeelomschrijving

Wijk	Wijkdeel	Wijkdeelnummer	Wijkdeelomschrijving	Wijkdeelnummer	Wijkdeelomschrijving
Wijk	Wijkdeel	Wijkdeelnummer	Wijkdeelomschrijving	Wijkdeelnummer	Wijkdeelomschrijving

FICTIEF VOORBEELD VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN

In de wijk zijn relatief veel jongeren zonder startkwalificatie. Dit hindert hen bij het vinden en behouden van werk en het hebben van voldoende eigen inkomens. **STAP 1. BEPALEN SMART DOEL**
Doel voor de wijk is dus meer jongeren met een startkwalificatie. SMART betekent dat voor de voorbeeld wijk dat in 2030 het % jongeren met een startkwalificatie is gestegen van 29% naar 46% (momenteel het % voor de hele stad)
Aangezien we hier te maken hebben met een wijk waarin de achterstand van jongeren groot is, is op een periode van vier jaar niet een grote eerste stap te verwachten. Voor de periode tot en met 2015 zetten we in op een toename naar 33%

STAP 2: BEPALEN STRATEGISCHE DOELEN 2015

We kiezen ervoor om de inspanningen vooral te richten om jongeren op school te houden of werkloze jongeren terug te leiden. Het strategische doel voor 2015 is om het % voortijdig schoolverlaters terug te dringen van 33% naar 18%.

STAP 3: BEPALEN EFFECTRESULTATEN

Als we de doelen terugbrengen naar mensniveau en de % terugrekenen naar aantal jongeren is het beeld als volgt:

- In 2015 zijn er "31" minder VSV-ers
- In 2014 zijn er "26" minder jongeren zonder startkwalificatie

 Let op: De aantallen zijn bedoeld om de omvang van de opgave te bepalen, niet om exact te worden gebruikt en ter afrekening.

STAP 4: BEPALEN VAN DE INSPANNINGEN

Er worden in dit voorbeeld 2 soorten inspanningen ingezet om de doelen en effectresultaten te bereiken.

- Wijkschool: naar verwachting zullen in deze wijk circa 10 jongeren daarvoor in aanmerking komen.
- 100% van de potentiële drop-outs worden actief benaderd via de sluitende keten-aanpak: in de wijk is de inschatting dat het gaat om zo'n 50 jongeren

STAP 5: BEPALEN KWANTITEIT, BENODIGDE INSPANNINGEN EN EVENTUELE AANVULLENDE INSPANNINGEN

Belangrijk is in te schatten wat de verwachte slagskans van de inspanningen richting het doel is. Voor het voorbeeld doen we de aanname dat 7 van de 10 jongeren na het volgen van de wijkschool teruggaan naar het reguliere onderwijs. De inspanning potentiële drop-outs levert als resultaat dat de helft van de jongeren de studie afmaakt.
 Dit betekent dat 32 jongeren voor de school behouden zijn gebleven (voor het gemak van het voorbeeld gaan we er hieruit dat deze jongeren hiermee een startkwalificatie behalen).
 De opgave was 31 jongeren. Het verwachte resultaat van de inspanningen zou dus (het) voldoende moeten zijn.
 Om het aantal potentiële drop-outs beperkt te houden en de effectiviteit van de inspanningen te vergroten zal er tevens ingezet worden op het pluspakket leerplicht.

6. Organisatie en werkwijze

De organisatie en werkwijze hebben de volgende uitgangspunten:

- Inzet op concrete acties door de partners zelf.
- Focus op de prioritaire maatregelen per pijler
- Integrale inzet op de specifieke gebieden (bijv. de Children's Zones in de 7 focuswijken; van de vergadertafel naar de keukentafel)
- Integrale sturing via wijkprogramma's om concrete verbeteringen duidelijk zichtbaar te maken.
- Beknopte ondersteuning voor monitoring, escalatie en communicatie (door een kleine programmaorganisatie)

Governance

Na de ondertekening van het Nationaal Programma is er gestart met de werving van een programmadirecteur en de vormgeving van de governancestructuur. Het Nationaal programma schetst een werkwijze met een partneroverleg van alle ondertekenaars aan het hoofd. Voor de dagelijkse aansturing en besluitvorming is een compact dagelijks bestuur nodig waar de programmadirecteur snel mee kan schakelen. De uitwerking hiervan is als bijlage bij dit uitvoeringsplan opgenomen (bijlage 2). Centraal uitgangspunt is dat de leden van het bestuur de eigen achterban organiseren en het benodigde mandaat. Hierbij kan men, indien gewenst en op eigen aangeven, ondersteund worden vanuit de programmaorganisatie.

Programmaorganisatie

De programmadirecteur heeft de beschikking over een klein werkapparaat. De omvang hiervan blijft beperkt aangezien op dit niveau de programmasturing plaatsvindt en de onderscheiden concrete acties door partners zelf plaats zullen vinden.

Uitvoering van de pijlers in de praktijk

Acties daadwerkelijk uit (laten) rollen en de doorbraken realiseren betekent op een aantal punten extra praktische inzet én praktische samenwerking tussen de partners. Bij de uitrol van de Children's Zone zal dit nodig zijn, maar ook bij de verbetering van de beroepskeuze, de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het toeleiden van voldoende mensen van Zuid naar werk. Ook geldt dit voor het voornemen tot aanpassing van landelijke regelgeving. Op al deze punten is het noodzakelijk dat betrokkenen "op de werkvloer" van verschillende partners elkaar snel kunnen vinden, afstemming organiseren en praktische afspraken maken.

Dit betekent dat er op onderdelen praktische (tijdelijke) werkgroepen worden ingericht om het Nationaal Programma daadwerkelijk van de grond te krijgen. De inrichting hiervan zal steeds kunnen verschillen: bij de Children's Zones zullen schooldirecteuren duidelijk in beeld zijn en de teams die de frontlijnaanpak uitvoeren, bij de aanpassing van regelgeving gaat het primair om medewerkers van rijk en gemeente, bij de toeleiding naar werk zal het vooral gaan om DAAD, werkgevers en het cluster W&I van de gemeente.

Sturing op de wijken

De gebiedsmanagers van de deelgemeente sturen op hun wijken. Zij richten met behulp van de wijkprogramma's inclusief de DIN/DIM in eerste instantie de inzet in de focuswijken en in de toekomst ook de overige wijken. Ook organiseren zij samenhang en de verbinding tussen de activiteiten. Per deelgemeente zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop het Nationaal Programma zal meesturen met de deelgemeentelijke bestuurders.

Monitoring

Zoals afgesproken in de governance (zie bijlage 1) zal het programmabureau 2 maal per jaar op de voorgang monitoren. Een maal in de vorm van een rapportage in het eerste kwartaal van het jaar en een maal in de vorm van een voortgangsbericht in het derde kwartaal van het jaar. De Algemene Rekenkamer en de Rotterdamse Rekenkamer zullen

een adviserende en controlerende rol spelen bij de verantwoording en monitoring van het programma. Ook zal in de “Staat van Rotterdam” Zuid als apart gegeven in de tabellen vermeld worden, zodat de situatie daar goed te volgen is, evenals de afstand tot het G4-gemiddelde.

7.

Aanpassing wet- en regelgeving

Het wegnemen van belemmeringen in landelijke wet- en regelgeving is een wezenlijk onderdeel van de actieve en integrale aanpak van de problemen op Zuid. Naast de pijler Talentontwikkeling, Economie en Arbeidsmarkt en Fysieke Kwaliteitsverbetering bevat het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) daarom ook een paragraaf over wet- en regelgeving. Hierin wordt benoemd dat:

1. Het rijk bereid is regels aan te passen of te vereenvoudigen waar het de realisatie van doelstellingen op Zuid belemmert.
2. Bij de evaluatie van de Wet bijzondere maatregelen Grootstedelijke problematiek (Rotterdamwet) wordt onderzocht welke uitbreidingsmogelijkheden er zijn om de toepasbaarheid en effectiviteit van de Rotterdamwet te vergroten. Deze verzamel- en uitzonderingswet biedt mogelijkheden om de aanpak van grootstedelijke problematiek via de aanpassing van rijksregelgeving te versterken dan wel te versnellen.
3. Daarnaast zijn er nog diverse andere wetten die in Rotterdam-Zuid kunnen worden toegepast.

Deze wetgevingsparagraaf is grotendeels een zeer beknopte weergave van de Collegebrief die eind april met de gemeenteraad is gewisseld en vervolgens verzonden aan de minister van BZK. De voorstellen hebben vooral betrekking op het vergroten van de slagkracht binnen de drie pijlers fysieke kwaliteitsverbetering, talentontwikkeling en economie&arbeidsmarkt en het wegnemen van belemmeringen. Belemmeringen moeten in dit verband ruim opgevat worden. Het kan gaan om een gebrek aan slagkracht en doorzettingsmacht voor de gemeente, een gebrek aan handelingsruimte voor de maatschappelijke partners, het bieden van (tijdelijke) beleids- en experimenteerruimte, te ingewikkelde regels of juist het ontbreken van regels.

Op basis van een uitgebreide inventarisatie bij de gemeente, maatschappelijke partners en het Bestuur van het Nationaal Programma, is een eerste lijst van suggesties voor maatregelen opgesteld (welke op 1 mei 2012 door het College van Rotterdam aan het Rijk is verstuurd conform het verzoek van de Minister van BZK). Deze lijst is met vertegenwoordigers van het rijk besproken en uiteindelijk zijn de nu voorgestelde 11 suggesties voor maatregelen aangemerkt als kansrijk. De maatregelen staan niet op zichzelf maar maken onderdeel uit van de integrale aanpak binnen deze drie pijlers. Verwijzingen naar bovenstaande maatregelen staan daarom ook al in de eerdere paragrafen van het uitvoeringsprogramma vermeld. Voorgesteld wordt om de Wet Bijzondere Maatregelen Grootstedelijke Problematiek op drie onderdelen uit te breiden:

A. Vergroten slagkracht gemeente bij fysieke kwaliteitsverbetering.

1. Versterk de aanpak van huisjesmelkers door het mogelijk maken van de bestuurlijke boete, het verhuurverbod en de overdrachtsplicht.
2. Maak een efficiëntere invordering van schulden aan de gemeente mogelijk.
3. Voer een vergunning tot woningvorming in.
4. Maak het mogelijk op de exploitatie van kamerverhuur te sturen.
5. Maak de Woninginvesteringszone (WIZ) mogelijk.
6. Maak de tijdelijke verblijfplaats in Nederland een verplicht onderdeel van de Registratie Niet Ingezetenen (RNI).
7. Maak het technisch mogelijk de werkingsduur van de gebiedsaanwijzing voor de huisvestigingsvergunning op grond van de Rotterdamwet meer dan één maal met vier jaar te verlengen.

B. Werken aan talentontwikkeling.

8. Tegengaan voortijdig schoolverlaten door verhoging van de leeftijd voor de kwalificatieplicht.
9. Verbeteren taalvaardigheid peuterleidster
10. Stimuleren van deelname aan de VVE/groep 0.

C. Creëer een experimenteerartikel ter versterking van de aanpak op Zuid.

11. Creëer een experimenteerartikel, waardoor het mogelijk wordt langs de drie pijlers van het Nationaal Programma te experimenteren met de (voorgestelde) suggesties en pilots ter uitvoering van het Nationaal Programma.

Verdeelmodel Inkomensdeel WWB

Buiten de kaders van de Rotterdamwet speelt voor de gemeente Rotterdam dat er vanwege een aantal oorzaken onvoldoende budget beschikbaar is voor de bijstandsuitkeringen. Oorzaak is dat het rekenmodel waarmee deze gelden over de gemeenten worden verdeeld onvoldoende rekening houdt met factoren die juist in Rotterdam-Zuid actueel zijn, zoals het percentage laagopgeleiden, gezondheidsindicatoren, mortaliteit, aantal niet-westerse allochtonen en het aantal goedkope huurwoningen. Ongeveer 45% van het tekort op het inkomensdeel in Rotterdam in 2010 wordt veroorzaakt door deze verstoring in het verdeelmodel. Een tekort dat met eigen gemeentelijke middelen moet worden aangezuiverd. In het kader van de aangekondigde nieuwe Wet Werken Naar Vermogen komt er in 2014 een nieuw verdeelmodel. De inzet specifiek voor de gemeente, ondersteund door het programabureau, is om in dit nieuwe verdeelmodel in voldoende mate rekening te houden met de hierboven genoemde factoren. Zo kan een bijdrage geleverd worden aan het oplossen van de opgave waar Rotterdam-Zuid voor staat. Gezien de demissionaire status van het kabinet is het vervolg van de Wet Werken Naar Vermogen op moment van schrijven onzeker.

Bijlage 1

Governancestructuur Nationaal Programma Rotterdam Zuid

Na de ondertekening van het Nationaal Programma is er gewerkt aan het vormgeven van een governancestructuur voor de Kwaliteitsprong Zuid, parallel aan het opstellen van een eerste versie van het uitvoeringsprogramma.

Partneroverleg

Het Nationaal Programma schetst een werkwijze/situatie met het partneroverleg van alle ondertekenaars aan het hoofd. Het partneroverleg bestaat uit (bestuurlijke) vertegenwoordigers van alle ondertekenaars. Dit is de Overleggroep Zuid (OZ). De overleggroep komt gemiddeld twee maal per jaar bij elkaar onder voorzitterschap van de coördinerend wethouder.

Deze overleggroep stelt het uitvoeringsprogramma vast, waardoor input, verantwoordelijkheden en verplichtingen helder worden gedefinieerd. De eerste keer is dat in het voorjaar van 2012. Iedere 4 jaar wordt een nieuw uitvoeringsprogramma vastgesteld. Tussentijdse aanpassingen moeten door de overleggroep worden vastgesteld.

Ieder halfjaar wordt de voortgang van het programma in de overleggroep besproken aan de hand van een halfjaarlijkse voortgangsrapportage van de programmadirecteur. De programmadirecteur is tevens secretaris van de overleggroep.

Bestuur Kwaliteitsprong Zuid (BKZ)

Voor de dagelijkse aansturing en besluitvorming en het snel kunnen schakelen met de programmadirecteur is een bestuur noodzakelijk. Dit bestuur wordt samengesteld uit de overleggroep. De verschillende pijlers van de overleggroep zijn hierin gelijkwaardig vertegenwoordigd. De leden van dit bestuur opereren mede namens de andere organisaties uit hun pijler, zorgen voor mandaat en zijn aanspreekpunt voor de dagelijkse aansturing, zodat patstellingen worden voorkomen en doorbraken mogelijk zijn. Het BKZ wordt voorgezeten door de coördinerend wethouder. Hij vertegenwoordigt samen met een vertegenwoordiger van de deelgemeenten de overheidskolom/pijler.

In het BKZ zitten naast de overheid (1x gemeente, 1x deelgemeente, 1 x Rijk) de volgende partijen:

- de corporatie sector (1x)
- de onderwijs sector (1x)
- het bedrijfsleven (1x)
- de zorgsector (1x)

De samenstelling zal na enige tijd worden geëvalueerd. De directeur BKZ woont de vergaderingen van het bestuur bij. De programmadirecteur is verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma en legt hierover verantwoording af aan het bestuur.

De betrokkenheid van bewoners wordt in de eerste periode ingevuld middels een "standing invitation" bij vergaderingen van het bestuur, met name voor relevante onderwerpen. In het op te stellen participatieplan zal ook aandacht worden besteed aan de invulling en spreiding van de bewonersbetrokkenheid.

Elk van deze sectoren vormt een "tafel" waar betrokken organisaties (ook nieuwe) uit deze sector aan kunnen schuiven. In de "overheidstafel" wordt ook zorg gedragen voor afstemming met de andere overheidslagen, namelijk rijk, regio en provincie.

In totaal bestaat het BKZ derhalve uit 6/7 personen. De secretaris-functie t.b.v. het bestuur is belegd bij (het bureau van) de programmadirecteur. Alle leden van het BKZ zijn gemandateerd door hun pijler en zijn ook verantwoordelijk voor het informeren van hun "achterban". De overleggroepleden hebben in hun pijler dus de verantwoordelijkheid om voldoende mandaat te organiseren. Daarbij worden ze organisatorisch ondersteund door de programmadirecteur.

Het BKZ komt maandelijks bij elkaar, en zoveel vaker als nodig is voor de voortgang van het programma. Het BKZ stelt het werkprogramma en de daarbij behorende begroting/financiële paragraaf (jaarlijks) vast, bespreekt de voortgang van dat programma en is het aanspreekpunt voor de programmadirecteur.

De directeur van het programma heeft naast de besprekingen in het BKZ regelmatig overleg met de afzonderlijke leden van het BKZ.

Programmaorganisatie

De programmaorganisatie bestaat uit een directeur, ondersteunt door een klein team. Over de omvang/samenstelling van dat team beslist het BKZ op voordracht van de directeur, waarbij aangetekend dat, indien het om aanstellingen bij de gemeente gaat, de gemeentesecretaris hieraan zijn goedkeuring verleent. De directeur en (delen van het) team worden rechtspositioneel aangesteld bij de gemeente. Partners kunnen ook capaciteit inzetten vanuit hun eigen werkorganisaties. De directeur staat naast de bestaande ambtelijke organisatie en is daar onafhankelijk van.

Hij/zij legt verantwoording af aan het BKZ. Hij/zij heeft rechtstreeks toegang tot de leden van het BKZ.

De directeur is verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma Kwaliteitssprong Zuid. Daarvoor spreekt hij/zij partijen op hun verantwoordelijkheid aan.

Hij/zij zorgt voor een adequate monitoring van het programma en agendeert/signaleert tijdig knelpunten bij het BKZ. Hij/zij zorgt voor voldoende draagvlak bij de partners, ook in de contacten met de relevante departementen.

Verhouding/positie rijksoverheid en afstemming binnen de lokale overheid

In de programmaorganisatie wordt direct geschakeld met de betrokkenen bij de rijksoverheid. Daarnaast is er, met enige frequentie, sprake van bestuurlijk overleg door een vertegenwoordiging van het College uit Rotterdam met de minister van BZK. Laat onverlet dat er uiteraard altijd op basis van specifieke onderwerpen in het bestuur aangeschoven kan worden.

Ten behoeve van de afstemming binnen de gemeente is er een directieraad Zuid geformeerd onder voorzitterschap van de gemeentesecretaris. Deelnemers zijn directeuren op de gebieden fysiek, veilig en sociaal, de drie deelgemeentesecretarissen. Dit team is aanspreekpunt voor de programma-directeur t.a.v. inzet gemeenten en zal zorgen voor onderlinge afstemming ingrijpen als er knelpunten of vertragingen dreigen.

Nieuwe partners

De veelheid aan organisaties die op Rotterdam-Zuid actief zijn en de lange duur van het programma, maakt dat er ook veranderingen kunnen/moeten optreden in de samenstelling van overleggroep en/of bestuur. Voor voldoende slagkracht en reikwijdte is het uitdrukkelijk de bedoeling dat binnen de gekozen structuur participatie altijd mogelijk is (aan de "tafels" waarin de sectoren vertegenwoordigd zijn), als dit ook serieuze inzet van middelen en/of capaciteit met zich meebrengt. Hierin zal de programmadirecteur een rol spelen om richting bestuur en overleggroep voordrachten te doen.

Bijlage 2

Overzichtstabel met acties uit het nationaal programma inclusief monitoring van de voortgang

Overzicht met concrete acties zoals benoemd in het nationaal programma met toedeling van aanspreekpunten en voortgang (in tabelvorm), zoals de ontwikkeling van het technasium, snellere woonruimte voor leraren op Zuid etc.

Om een projectencarroussel te voorkomen, wordt voorgesteld:

- een aantal projecten/afspraken te delegeren en de rapportage en verantwoording niet op programmaniveau te doen.
- een aantal projecten/afspraken niet de komende vier jaar op te pakken;
- een aantal projecten/afspraken te laten vervallen als doelen aangezien deze in andere projecten/afspraken kunnen worden gerealiseerd; daarmee hoeven deze niet als aparte actie via het uitvoeringsplan te worden uitgevoerd.

Nummer	Afspraken van alle partners uit het Nationaal Programma	In uitvoeringsplan (waarom (nu) wel/niet)	Onderdeel uitvoeringsplan	Verantwoordelijk	Aangrijpingspunt (landelijk, G-4, stedelijk, specifiek voor Zuid)	Planning
Talentontwikkeling						
T 1	Ontwikkeling en uitvoering Children's Zone: o.a. Nulgroepen en 10 uur meer leertijd in primair en voortgezet onderwijs	Ja	Children Zone	Schoolbesturen en gemeente (JOS)	Specifiek voor Zuid	Start september 2012 (7 uitgerold in september 2013)
T 2	Uitvoeren van een professionaliseringsprogramma voor zittende docenten	Nee, het is regulier beleid	-	Schoolbesturen	Stedelijk (beter presteren)	-
T 3	Ontwikkeling van een beroepsprofiel voor Rotterdamse docenten	Nee, het is regulier beleid	-	Schoolbesturen	Stedelijk (beter presteren)	-
T 4	Realiseren van huisvesting voor nieuwe docenten door corporaties	Nee, dit wordt opgepakt in samenwerking tussen de Maaskoepel en Schoolbesturen	-	Schoolbesturen en de Maaskoepel	Regionaal Volkshuistingsbeleid	September 2013
T 5	Intensivering van ouderbetrokkenheid, opvoedingsondersteuning en taalprogramma's voor ouders	Ja	Children's Zone	Gemeente (frontlinebenadering, betrokkenheid veilig, GGD, JOS, cluster MO)	Specifiek voor Zuid	Start september 2012 (7 uitgerold in september 2013)
T 6	Herschikking van de gelden op de terreinen zorg en welzijn: pilots op Zuid	Nee, maar heeft wel raakvlakken met uitvoeringsprogramma	Raakvlak met Children's Zone	Deelgemeenten, cluster MO.	Stedelijk beleid/gebiedsgericht werken	-
T 7	Realiseren van twee topinstituten: bijvoorbeeld Technasium of Chinasium met als belangrijke component internationale handel	Ja	-	Schoolbesturen VO	Stedelijk	-
T 8	100% verzuimaanpak op alle scholen en Leerplicht Plus met voorrang uitgevoerd op Zuid	Nee, het is regulier beleid.	Raakvlak met Children's Zone en beroepskeuze	Schoolbesturen en gemeente	Stedelijk (aanval op de uitval) met accent op Zuid	Loopt/gestart
T 9	Ontwikkeling werk-, wijk- en vakscholen door Rotterdams Offensief	Ja, 250 plekken in Rotterdam-Zuid	Beroepskeuze	Schoolbesturen Rotterdams Offensief	Stedelijk met accent op Zuid	Vakscholen: augustus 2012 Wijkscholen: loopt
T 10	Zuidbreed mentorprogramma voor leerlingen die vanuit thuis weinig steun ontvangen	Ja	Hoofdstuk school (CZ)	Schoolbesturen/JOS	Specifiek voor Zuid	Nog niet gestart
T 11	Ontwikkeling Leerbedrijf Stadionpark door scholen, bedrijfsleven en gemeente	Nee	-	?	Stedelijk (VIP-project)	Afhankelijk van ontwikkeling Stadionpark als geheel ((na 2015)
T 12	Uitvoering van het programma loopbaanoriëntatie van basisonderwijs tot en met mbo.	Ja	Beroepskeuze	Schoolbesturen Rotterdams Offensief/JOS	Stedelijk met accent/verdieping op Zuid	Zomer 2012
T 13	Het ministerie van OCW en Rotterdam overleggen over de vraag hoe Rotterdam Zuid effectief kan profiteren van de regeling experimenten prestatiebeloning voor het onderwijs. Deze experimenten zijn gericht op teambeloningen voor schoolteams die erin slagen hun onderwijsresultaten substantieel te verbeteren. Alle scholen in Rotterdam staan hiervoor open.	JStopgezet door recente beslissing bij de rijksoverheid. Onderzocht wordt wat er mogelijk is op Zuid	Hoofdstuk school	Schoolbesturen/JOS/ Ministerie OCW	Landelijk	Stopgezet
T 14	De ministeries van OCW en VWS en Rotterdam zetten gezamenlijk in op een koploperpositie voor Rotterdam in de integrale aanpak van jeugdzorg en passend onderwijs.	Nee, maar heeft wel raakvlakken met uitvoeringsprogramma	Raakvlak met Children Zone	Deelgemeenten, gemeente cluster MO, ministeries VWS en OCW	Stedelijk	-
T 15	De ministeries van OCW en VWS ondersteunen de ontwikkeling van het concept van de Children's Zone. De ministeries van OCW en VWS onderzoeken samen met Rotterdam de ontwikkeling en vormgeving van de Children's Zone.	Ja	Children Zone	Schoolbesturen, gemeente (JOS) en de ministeries OCW en VWS	Specifiek voor Zuid	Start september 2012 (7 uitgerold in september 2013)

T 16	Onderzoek leert dat er beperkt mogelijkheden zijn tot dwang om deel te nemen aan de voorschoolse educatie. Er zullen in het G4 convenant afspraken worden gemaakt over pilots op het gebied van dwang.	Ja.	Children Zone	Gemeente (JOS) en ministerie OCW	G-4	Gesprekken met OCW zijn gaande. Het punt is ook opgenomen in de brief van april 2012 aan BZK
T 17	Het ministerie van OCW en Rotterdam starten bij zes scholen op Zuid 'pilots leerwinst toegevoegde waarde'. Deze dienen om te onderzoeken hoe de toegevoegde waarde van onderwijs kan worden bepaald.	Nee	-	Gemeente (JOS) en ministerie OCW	Landelijk	Afgelopen januari zijn de te toetsen in het kader van deze landelijke pilot bij de deelnemende scholen afgenomen. Daarvan zijn er zes in Rotterdam Zuid. De begeleidingscommissie die de voortgang monitort, en waarin Rotterdam is vertegenwoordigd, komt kort na de zomervakantie weer bijeen.
T 18	Het ministerie van OCW en Rotterdam inventariseren de mogelijkheden om verbeteringen aan te brengen in regelgeving, administratieve last en toezicht	Nee	-	Ministerie OCW, schoolbesturen en gemeente (JOS).	Landelijk	De knelpunten zijn verkend. Over het algemeen blijkt weinig sprake van belemmerende regelgeving. Wel komt het vo met een voorstel regelgeving zodanig aan te passen dat meer maatwerk mogelijk wordt voor individuele leerlingen (bijvoorbeeld wat betreft de studieduur).
T 19	Het ministerie van OCW ondersteunt via de mogelijkheid van VM2 trajecten de ontwikkeling van doorlopende leerlijnen op het terrein van zorg en techniek.	Nee	-	Ministerie OCW	Landelijk	Loopt
T 20	Door het samenvoegen van twee regelingen op VSV terrein vindt een relevante vermindering van administratieve last plaats.	Nee	-	Ministerie OCW, schoolbesturen en gemeente (JOS).	Landelijk	Is gerealiseerd
T 21	Door het schorsen of stopzetten van studiefinanciering bij langdurig ongeoorloofd verzuim kan lik op stuk-beleid gevoerd worden bij de aanpak van verzuim. Rotterdam maakt gebruik van de mogelijkheden van een landelijke pilot, waarbij mbo-instellingen gefaciliteerd worden bij het uitvoeren van de huidige regelgeving.	Nee	-	Ministerie OCW, schoolbesturen en gemeente (JOS).	Aanval op de uitval	Het wachten is op een reactie van OCW op het voorstel van Rotterdam de pilot te verlengen en nog aan te scherpen.
T 22	De intensivering uit het regeerakkoord 'kwaliteitsverbetering MBO' wordt onder andere besteed omvatten alle huidige niveau-1-opleidingen in het mbo. Ze kennen een intensiever onderwijsprogramma en een substantieel betere bekostiging dan de huidige assistent-opleidingen. Omdat in Rotterdam de niveau-1-opleidingen veel deelnemers tellen, zeker ook veel deelnemers uit Zuid, zullen de Rotterdamse instellingen in een betere uitgangspositie komen bij het verzorgen van de entreeopleidingen dan nu het geval is.	?				Onbekend

Nummer	Afspraken van alle partners uit het Nationaal Programma	In uitvoeringsplan (waarom (nu) wel/niet)	Onderdeel uitvoeringsplan	Verantwoordelijk	Aangrijpingspunt (landelijk, G-4, stedelijk, specifiek voor Zuid)	Planning
Economie en Arbeidsmarkt						
E 1	De gemeente committeert zich aan het topsectorenbeleid en werkt de concrete inzet in samenwerking met EL&I verder uit.	Nee, want dit omvat het regulier stedelijk beleid	-	Gemeente (SO)	Landelijk beleid	Loopt
E 2	Investeren in Clean Tech Delta (CTD) en Medical Delta (MD) netwerken en realiseren van projecten gericht op innovatieve business ontwikkeling	Nee, want dit omvat het regulier stedelijk beleid	-	Gemeente (SO)	Stedelijk beleid	Loopt
E 3	(Gefaseerd) uitvoeren van de plannen voor VIP gebieden: Stadshavens, Hart van Zuid en Stadionpark, en ontwikkeling economische brandpunten (RET-remise, Zorgboulevard, Zuiderziekenhuis, Vakwerf Feijenoord, etc.), incl. een innovatief financieel-juridisch instrumentarium → oprichten Revolving Fund	Nee, want dit omvat het regulier stedelijk beleid	-	Gemeente (SO)	Stedelijk beleid	Loopt
E 4	Versnellen van het bestaande gemeentelijk economisch ontwikkelprogramma 'economische ontwikkeling Rotterdamse gezondheidszorg' met inzet op biomedische R&D, E-health & domotica en zorginnovatie	Nee, want dit omvat het regulier stedelijk beleid	-	Gemeente (SO)	Stedelijk beleid	Loopt
E5	Opstellen en inrichten van een gemeentelijk economisch ontwikkelprogramma 'techniek' (analyse sterke deelsectoren en perspectieven, stimuleren ondernemerschap, arbeidsmarktopgave en businesscases)	Nee, want dit omvat het regulier stedelijk beleid	-	Gemeente (SO)	Stedelijk beleid	Loopt
E 6	Instellen Alliantie Zuid Werkt! (marktpartijen, Arbeidsmarktmeester, Roteb, Daad, Werkpleinen (UWV/SoZaWe), opleidingsinstututen, gemeente, convenantpartners, e.a.). Doel is om het veld van kansrijk werk, mogelijkheden voor leer-/werktrajecten en bestaande initiatieven in beeld te brengen en beperkende regelgeving te benoemen en op te lossen.	Ja, is omgevormd tot een specifieke invulling van de verbeterde werkgeversaanpak gericht op Rotterdam-Zuid	Werk	Gemeente (cluster Werk en Inkomen)	Stedelijk beleid met extra focus op Rotterdam-Zuid	September 2012
E 7	Stimuleren van wijkwerkbedrijven als alternatieven voor reguliere re-integratie, met tegenprestatie voor WWB-gerechtigden, w.o optimale benutting ROTEB werkplaatsen.	Ja, maar wordt als gevolg van de bezuinigingen onder de noemer 'maatschappelijke activering' anders vormgegeven.	Werk	Gemeente (cluster MO)	Stedelijk beleid met extra focus op Rotterdam-Zuid	Eind 2012
E 8	Beheer en onderhoud van het gemeentelijke vastgoed inzetten als werk/leer/activerings-instrument voor jongeren en werkzoekenden (businesscase BOP SKB).	Nee, regulier beleid	-	Gemeente (SO)	Stedelijk beleid	?
E 9	Uitbouwen van Ondernemershuis Zuid mét de betrokken partners (gemeente, banken, intermediairs, kennisinstellingen).	Nee, want dit omvat het regulier stedelijk beleid	-	Gemeente (SO)	Stedelijk beleid	Loopt
E 10	Het bedrijfsleven verenigd in Stichting Ik zit op Zuid (waaronder Aaffe, Argos Oil, Blauwhoed, Dura Vermeer, MNO Vervat, OVG, Rabobank, etc.) gaat actief participeren in de ontwikkeling van de economische brandpunten. Hiertoe worden vijf businesscases uitgewerkt	Nee	-	Bedrijfsleven	Stedelijk beleid	Loopt gedeeltelijk

	gericht op de (her)ontwikkeling van (1) gebieden en gebouwen, (2) ontwikkeling, coalities en acquisitie van ondernemingen en (3) uitvoering van programma's. goed gevolg hebben doorlopen	werkgeversaanpak gericht op Rotterdam-Zuid				
E 12	Ondernemers zetten zich gezamenlijk in om het ondernemersklimaat op Zuid te verbeteren via een Incentive programma.	Nee, want dit omvat het regulier stedelijk beleid	-	Bedrijfsleven	Stedelijk beleid	Loopt
E 13	Kamer van Koophandel werkt mee door inzetten van hun instrumenten voor Zuid waaronder de Economische Effect Rapportage, product ZZP'er in beeld en het ondersteunen van ondernemersverenigingen.	?				
E 14	In de brief 'Krachtig naar de Top' staat het nieuwe bedrijfslevenbeleid van het Kabinet. Naast generieke maatregelen (waaronder: fiscale aftrek voor investeringen in R&D, betere toegang tot bedrijfsfinanciering voor MKB en verminderde regeldruk) richt het beleid zich op topsectoren.	Nee	-	Ministerie EL&I, bedrijfsleven en regio Rotterdam	Landelijk beleid	Loopt
E 15	Per topsector is een actieagenda opgesteld die de komende tijd wordt uitgevoerd. Rotterdam Zuid sluit hieron aan. Het ministerie van EL&I denkt actief met de gemeente Rotterdam mee hoe de Kwaliteitsprong Zuid aansluiting krijgt bij instrumenten zoals publiek-private revolving funds, via het Innovatiefonds MKB. Andere onderwerpen zijn de human capital agenda's van de topsectoren en Ondernemerspleinen.	Nee	-	Ministerie EL&I, bedrijfsleven en regio Rotterdam	Landelijk beleid	Loopt
E 16	Er zal in het kader van het topsectorenbeleid bestuurlijk overleg per landsdeel gevoerd worden. Er komen actieagenda's met provincies en de meest betrokken steden. Acties in de topsectoren met betrekking tot Rotterdam-Zuid kunnen in dit bestuurlijk overleg aan de orde komen.	Nee	-	Ministerie EL&I, bedrijfsleven en regio Rotterdam	Landelijk beleid	Loopt
E 17	Het ministerie van EL&I heeft in de Stadshavens (Merwe-Vierhavens, Cool Port en Waalhaven-Oost) en in Nieuw-Reijerwaard geïnvesteerd en stimuleert daarmee de werkgelegenheid.	Nee	-	Ministerie EL&I, bedrijfsleven en regio Rotterdam	Landelijk beleid	Loopt
E 18	Het ministerie van BZK ondersteunt de economische brandpunten door het inzetten van een ontwerpteam onder coördinatie van Atelier Rijksbouwmeester.	Nee, raakvlakken met hoofdstuk Wonen	-	BZK, I&M en Gemeente Rotterdam	Landelijk beleid	Loopt
E 19	Het ministerie van SZW onderzoekt in overleg met de gemeente Rotterdam welke	Ja, is omgevormd tot een specifieke invulling van de	Werk	Ministerie van SZW heeft toegezegd in BO met gemeente	Stedelijk beleid met extra focus op Rotterdam-Zuid	September 2012

	inspanning zij kan leveren in de Alliantie Zuid Werkt. Tevens wordt bezien hoe concretere afspraken kunnen worden gemaakt over toeleiding van werklozen naar banen in de Rotterdamse haven.	verbeterde werkgeversaanpak gericht op Rotterdam-Zuid		Rotterdam om dit te ondersteunen		
E 20	Het ministerie van I&M steunt onverkort Stadshavens als prioritaire gebiedsontwikkeling.	Nee	-	Ministerie I&M, bedrijfsleven en regio Rotterdam	Landelijk beleid	Loopt
E 21	Het BIRK-project Rotterdam Zuid wordt aangemeld voor decentralisatie. Na decentralisatie heeft de gemeente Rotterdam de vrije beschikking over de eerder door VROM toegezegde middelen.	Nee	-	Ministerie I&M, bedrijfsleven en regio Rotterdam	Landelijk beleid	Loopt
E 22	Het ministerie van VWS is bereid om samen met de gemeente Rotterdam en andere partijen een verkenning uit te voeren naar een innovatieve proeftuin in de zorgsector.	Nee, voor dit moment nog niet.	-	Ministerie VWS, BZK, zorginstellingen Gemeente Rotterdam	Stedelijk beleid	N.t.b.
Nummer	Afspraken van alle partners uit het Nationaal Programma	In uitvoeringsplan (waarom (nu) wel/niet)	Onderdeel uitvoeringsplan	Verantwoordelijk	Aangrijpingspunt (landelijk, G-4, stedelijk, specifiek voor Zuid)	Planning
Fysieke kwaliteitsverbetering						
F 1	Onderschrijven van de ambitie voor de aanpak van 35.000 woningen en de bijbehorende buitenruimte op Zuid. De gemeente organiseert het ruimtelijk proces dat daarvoor nodig is en werkt mee aan de businesscases. De gemeente zet bestaand instrumentarium in en werkt aan nieuw instrumentarium om het verbeteren en samenvoegen van particuliere woningen te stimuleren. De komende jaren heeft de gemeente hiervoor middelen opgenomen in de investeringsplanning.	Ja, zie ook F12. In het uitvoeringsplan wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen de opgave in het sociaal en in het part. deel	Wonen	Gemeente (SO), particuliere eigenaren en corporaties	Specifiek voor Zuid	Vanaf 2015
F 2	Inzet op schoon en heel.	Ja	Wonen	Deelgemeenten	Stedelijk beleid	Loopt
F 3	Met de regiogemeenten bindende afspraken maken over het bouwprogramma, de sociale voorraad en woningtoewijzing/huurbeleid.	Ja	Wonen	Gemeente (SO) en regio-gemeenten	Regionaal beleid	Loopt
F 4	Strenger toezicht en handhaving op panden (leegstand, overlast, illegale bewoning), openbare ruimte en het openbaar vervoer.	Ja	Wonen	Gemeente (stadstoezicht en SO)	Stedelijk beleid	?
F 5	Investeren in een aantrekkelijke buitenruimte.	Nee	-	Gemeente (SO)	Stedelijk beleid	Lopend traject
F 6	Aanpassen huisvestingsverordening zodat het voor bonafide verhuurders mogelijk wordt om niet aan maximaal twee maar aan maximaal 3 individuele personen te verhuren waardoor de financiële investeringskracht van bonafide verhuurders toeneemt.	Nee	-	Gemeente (SO)	Stedelijk beleid	?
F 7	Investeren in de VIP gebieden Stadshavens, Hart van Zuid en Stadionpark. De gemeente heeft hiervoor	Nee	-	Gemeente (SO)	Stedelijk beleid	Loopt

	investeringsmiddelen opgenomen in de investeringsplanning.					
F 8	Cofinanciering aanloopinvesteringen OV.	Ja	Wonen	I&M en Stadsregio Rotterdam	Regionaal beleid	Loopt
F 9	Aanpak jeugdoverlast en redesign van de jeugdketen.	Ja	Wonen/Veilig	Gemeente (veilig)	Stedelijk beleid	Loopt
F 10	Het gericht toepassen in de focuswijken in Zuid van de vuistregels voor de effectieve beïnvloeding van veiligheidsbeleving.	Ja	Mensen/Veilig	Gemeente (veilig)	Stedelijk beleid	Loopt
F 11	Essentieel is het betrekken van bewoners bij de veiligheidsaanpak, zij weten immers het beste welke problemen er spelen in hun eigen buurt. Om hier concreet invulling aan te geven zal gefaseerd in de focuswijken op Zuid 'Buurt Bestuurt' worden ingevoerd.	Ja	Mensen/Veilig/ Wonen	Gemeente (veilig)	Stedelijk beleid	Loopt
F 12	Onderschrijven van de ambitie voor de aanpak van 35.000 woningen en de bijbehorende buitenruimte. De corporaties werken de opgave voor hun bezit voor herstructurering en verbetering uit in businesscases, en voeren deze de ontwikkeling van de wijk en markt volgend uit.	Ja, zie ook F1. In het uitvoeringsplan wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen de opgave in het sociaal en in het part. deel	Wonen	Gemeente (SO), particuliere eigenaren en corporaties	Specifiek voor Zuid	Vanaf 2015
F 13	De corporaties voeren een terughoudend verkoopbeleid van huurwoningen door geen huurwoningen te verkopen die onvoldoende toekomstwaarde hebben. De verkoopstrategie mag niet marktverstoring werken.	Ja	Wonen	Corporaties	Specifiek voor Zuid	?
F 14	Commitment bij de particuliere voorraad door inzet van expertise, stimuleren van goed functioneren van VVE's, aanwezigheid en betrokkenheid in de wijken en aanspreekbaarheid bij initiatieven.	Ja	Wonen	Corporaties	Specifiek voor Zuid	?
F 15	De corporaties investeren in maatschappelijk vastgoed, zoals brede scholen.	Ja	Wonen	Corporaties	Specifiek voor Zuid	?
F 16	Fysiek en sociaal beheer van de wijken, sturing op gerichte woningtoewijzing en waar nodig aanpassing van het regionale woonruimteverdelingssysteem, zorgen voor dagelijks beheer en ondersteunen en versterken van net werken in de wijk.	Nee	-	Corporaties en gemeente	Regionaal beleid	Doorlopend
F 17	De Stadsregio draagt via cofinanciering van de aanloopinvesteringen in het OV bij aan de verbetering van de bereikbaarheid OM: op politiebureau Zuidplein is in het kader van een pilot een zogeheten 'ZSM' ingericht. Het doel van de ZSM is het realiseren van een substantiële versnelling in de afdoening van zaken.	Ja	Wonen	I&M en Stadsregio Rotterdam	Regionaal beleid	Loopt
F 18	Het ministerie van BZK ondersteunt bij het maken en uitvoeren van bindende afspraken met betrekking tot de regionale woningbouw, onder andere in het kader van	Ja	Wonen	Ministerie BZK	Regionaal beleid	Loopt

	de te ontwikkelen visie op de Zuidvleugel.					
F 19	<p>Het ministerie van BZK onderschrijft het te realiseren woonmilieu (waaronder de aanpak van circa 35.000 woningen) en participeert in de uitwerking daarvan. Onder de voorwaarde dat Rotterdam en partners een visie op Zuid, een regionale woonvisie, businesscases en financieringsplan opstellen. Dit moet binnen een half jaar na ondertekening van dit nationaal programma zijn uitgewerkt. Hierbij is het volgende relevant:</p> <p>Bij het maken van afspraken tussen de gemeente Rotterdam en de corporaties in Rotterdam Zuid over de benodigde investeringen kan indien nodig onderbouwd een beroep worden gedaan op regionale steun. De minister van BZK is bereid indien de regionaal werkende corporaties een beroep doen op het Rijk bij een impasse bij investeringscapaciteit en besluitvorming over steun, gebruik te maken van het tot zijn ter beschikking staande instrumentarium.</p> <p>Bij de herijking van het Gemeentefonds is speciale aandacht voor de kosten van de G4 in verband met het voornemen de vaste bedragen via maatstaven in het Gemeentefonds op te nemen. Bij die aanpassing wordt rekening gehouden met de grootstedelijke problematiek. Aan de hand van het resultaat wordt bezien of dit in voldoende mate tegemoet komt aan de problematiek van Rotterdam Zuid.</p>	Ja	Wonen	Gemeente (SO), particuliere eigenaren, corporaties en ministerie BZK	Specifiek voor Zuid	Vanaf 2015 Gemeentefonds: vanaf 2013
F 20	De minister van BZK past waar nodig en noodzakelijk de regelgeving aan die de regionale woonruimteverdeling betreft. Dit omvat onder meer de toewijzing van de doelgroep (€33.614), de Rotterdamwet en de regionale afstemming.	Nee	-	Ministerie van BZK	Landelijk beleid	?
F 21	Het ministerie van BZK werkt samen met Rotterdam een aanpak uit inzake de kwalitatieve achterstanden bij particuliere eigenaren van huur- en koopwoningen. De mogelijkheden die de huidige of nieuwe regelgeving daarbij bieden worden hierbij nadrukkelijk betrokken.	Ja	Wetgeving	Ministerie van BZK en de gemeente Rotterdam	Ja	Zie W1
F 22	Het ministerie van I&M en de Stadsregio Rotterdam hebben vooruitlopend op structurele ingrepen rondom Herontwerp Brienoord, de Algeracorridor en de Kwaliteitssprong OV op Zuid (OV-Zuidtangent, IC-Station Stadionpark) een samenhangend pakket aanloopinvesteringen tot 2020 in beeld gebracht. Het ministerie van I&M en de Stadsregio Rotterdam maken hier, binnen het kader van Beter Benutten, afspraken over. In het BO MIRT van november 2011 worden de precieze bedragen vastgesteld.	Ja	Wonen	Ministerie van I&M en stadsregio Rotterdam	Specifiek voor Zuid	Vanaf 2020?

F 23	De gemeente Rotterdam wil, in samenwerking met haar partners, het aanbod van interventies in het jeugddomein optimaliseren. De gemeente krijgt een eigen toetsingscommissie die interventies screent op hun effectiviteit aan de hand van het Kennisfundament van het WODC waarin de kennis over de werkzaamheid van interventies is samengebracht. Dit Kennisfundament is door het Nicis en de Jeugdfabriek bewerkt voor toepassing in de praktijk. Het ministerie van VenJ ondersteunt de gemeente Rotterdam bij de uitvoering van dit traject.	Nee	-	Gemeente en het ministerie van V&J	Stedelijk	Loopt
F 24	Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) werkt momenteel op verzoek van het ministerie van Veiligheid en Justitie aan een innovatie project op het gebied van overlastbeleving. Daarvoor worden pilots in de praktijk uitgevoerd. In Rotterdam Zuid zal één van de projecten op het gebied van het aanpakken van de overlastbeleving plaatsvinden.	Nee	-	Gemeente en het ministerie van V&J	Specifiek voor Zuid	Loopt
F 25	Het ministerie van V&J ondersteunt de gemeente Rotterdam in hun aanpak van criminele en overlastgevende jeugdgroepen. In gezamenlijkheid wordt bekeken hoe deze ondersteuning concreet invulling krijgt.	?				
	Wetgeving					
W 1	Het Rijk past waar mogelijk en noodzakelijk regelgeving aan en werkt mee aan nieuwe instrumenten om malafide pandeigenaren aan te kunnen pakken en onderzoekt de noodzaak om een bevoegdheid in de Woningwet te introduceren waarmee het bevoegd gezag pandeigenaren kan verplichten onderzoek te doen naar verborgen gebreken. Dit in het licht van de reeds bestaande zorgplicht (artikel 1a Woningwet). Daarnaast verkent het Rijk met momenteel op verzoek van het ministerie van Veiligheid en Justitie aan een innovatie project op het gebied van overlastbeleving. Daarvoor worden pilots in de praktijk uitgevoerd. In Rotterdam Zuid zal één van de projecten op het gebied van het aanpakken van de overlastbeleving plaatsvinden.	Ja	Wetgeving	Ministerie van BZK	G-4/G-32	Huisjesmelkers: er wordt gewerkt aan nieuwe wetgeving m.b.t. malafide pandeigenaren Woningvorming: wordt overgenomen in de Rotterdamwet Exploitatie kamerverhuur: in overweging Verborgen gebreken: wordt meegenomen in
F 25	Het ministerie van V&J ondersteunt de gemeente Rotterdam in hun aanpak van criminele en overlastgevende jeugdgroepen. In gezamenlijkheid wordt bekeken hoe deze ondersteuning concreet invulling krijgt.	?				

	Wetgeving					
W 1	Het Rijk past waar mogelijk en noodzakelijk regelgeving aan en werkt mee aan nieuwe instrumenten om malafide pandeigenaren aan te kunnen pakken en onderzoekt de noodzaak om een bevoegdheid in de Woningwet te introduceren waarmee het bevoegd gezag pandeigenaren kan verplichten onderzoek te doen naar verborgen gebreken. Dit in het licht van de reeds bestaande zorgplicht (artikel 1a Woningwet). Daarnaast verkent het Rijk met Rotterdam (waar noodzakelijk) de mogelijkheden om op de exploitatie kamerverhuurbedrijven te sturen en het tegengaan van ongewenste (fysieke) splitsing van woningen in appartementen.	Ja	Wetgeving	Ministerie van BZK	G-4/G-32	Huisjesmelkers: er wordt gewerkt aan nieuwe wetgeving m.b.t. malafide pandeigenaren Woningvorming: wordt overgenomen in de Rotterdamwet Exploitatie kamerverhuur: in overweging Verborgen gebreken: wordt meegenomen in de woningwet
W 2	De aanpak van schoolverzuim (bijvoorbeeld middels dwang en drang, aanvullende eisen aan het curriculum i.r.t. arbeidsmarkt en aanvullende opties om de leerprestaties van leerlingen te verhogen).	Ja, maar niet volledig. Curriculum afstemmen op de Arbeidsmarkt wil Wethouder de Jonge niet afdwingen d.m.v. wetgeving	Wetgeving	Ministeries van BZK en OCW	G-4/G-32	Over de overige onderwerpen vindt nog afstemming plaats.
W 3	Het mogelijk maken van meer slagkracht en doorzettingsmacht.	Nee	-	Ministerie van BZK	G-4/G-32	Loopt
W 4	Ook kan gedacht worden aan verkennend onderzoek naar de wenselijkheid van het aanpassen van regelgeving ten behoeve van bijzondere woonarrangementen.	Nee	-	-	-	-
W 5	Daarnaast wordt verkend of het mogelijk en noodzakelijk is dat er een extra maatregel beschikbaar komt in de vorm van een nieuwe juridische entiteit op wijkniveau, waarmee bindende heffingen en investeringen in particuliere woningsector op buurtniveau mogelijk wordt (vergelijkbaar met een instrument naar voorbeeld van het de Experimenteerwet Bedrijven Investeringszone).	Ja, maar in de vorm van een wijkinvesteringszone.		Ministerie van BZK	G-4/G-32	Wijkinvesteringszone wordt uitgewerkt in de Rotterdamwet.